

uměleckoprůmyslové museum v praze
výroční zpráva za rok 2009

Obsah

1/ Úvod	4
2/ Vědeckovýzkumná práce	7
3/ Přehled výstav	8
4/ Nové expozice	19
5/ Shrnutí činnosti jednotlivých sbírek	
I. sbírka skla, keramiky a porcelánu	22
II. sbírka užitě grafiky a fotografie	24
III. sbírka nábytku, kovů a různých materiálů	26
IV. sbírka textilu, módy a hraček	28
6/ Ostatní oddělení muzea	
Muzeum textilu v České Skalici	31
Zámek Kamenice nad Lipou	31
7/ Centrum dokumentace sbírek	32
8/ Restaurátorské oddělení	34
9/ Oddělení prezentace sbírek	35
Muzejní pedagogika	35
Vydavatelská činnost	38
Práce s veřejností	44
Marketing	45
10/ Knihovna UPM	46
11/ Zpráva o finančním hospodaření za rok 2009	48

Foto na titulní straně: Momentka z výstavy fotografií Jindřicha Štyrského v Madridu

„Expozice Návraty paměti je zcela mimořádný projekt s nesmírnou společenskou a lidskou hodnotou. Vystavené předměty jsou malým napravením obrovských křivd, bezpráví a bezmocí. Některé z nich měly to štěstí, že se jim dostalo alespoň této satisfakce – vystavení spolu s fotografií rodiny, v jejichž domově začínaly svůj ‚umělecký‘ život.“

Z recenze výstavy Návraty paměti z pera Blanky Frajerové pro Lidové noviny 1. 7. 2009

1/ Úvod

Účelem této výroční zprávy je přehledně informovat zřizovatele, partnerské instituce, odbornou i laickou veřejnost o rozsahu a rozmanitosti muzejních projektů v roce 2009. Zpráva podává souhrnnou informaci o činnosti muzea jako celku i o práci jeho jednotlivých složek, jejichž kooperace je pro úspěšné plnění poslání muzea klíčová.

Muzeum operuje podle dlouhodobého (2000–2011) a střednědobého (2005–2010) plánu rozvoje. V posledních deseti letech se naše snaha soustředila vedle zajištění všech úkolů muzea spojených s vědeckou a prezentační činností především na získání závazného příslibu stavby depozitáře v Praze a přípravu rekonstrukce historické budovy pro rozšířenou a obnovenou expozici a výstavy. V roce 2008 se podařilo dosáhnout schválení investičního záměru výstavby nového depozitáře a rekonstrukce hlavní budovy v rámci programu tzv. Národního pokladu. V roce 2009 byly proto zahájeny kroky nezbytné k zajištění těchto investičních akcí, jejichž realizace je předpokladem kvalitního naplnění poslání muzea v 21. století. Přehled našich aktivit na tomto poli je uveden dále v Hlavních úkolech.

V roce 2009 vrcholila odborná a prezentační činnost muzea ve všech směrech. Podařilo se úspěšně uspořádat dosud nejrozsáhlejší přehlídku české fotografie 20. století v prestižní instituci v Bonnu, otevřít novou stálou expozici barokního uměleckého řemesla v prostorách Schwarzenberského paláce (ve spolupráci s NG v Praze), dokončit studijní depozitář nábytku v Kamenici nad Lipou, uspořádat řadu klíčových výstav v hlavní budově, vydat pět publikací k výstavám v českém jazyce a pět k zahraničním výstavám. Za své projekty na prezentačním poli jsme obdrželi ocenění v soutěži Gloria musaealis za výstavu Biedermeier a za knihu Artěl v soutěži Nejkrásnější česká kniha.

Současně vstoupily do závěrečné fáze úkoly vyplývající z plnění sedmiletého výzkumného záměru Instituce moderního designu. Pokračovala příprava anglické verze publikace Biedermeier a české a anglické verze publikace Česká fotografie 20. století.

Součástí výroční zprávy je poprvé stručné shrnutí aktivit Muzea textilu v České Skalici, která je vedle zámku v Kamenici nad Lipou novou pobočkou UPM.

Zkušenosti z roku 2009 ukazují, že bude náročné přizpůsobit dosavadní charakter práce, zaměřený zejména na odbornou práci se sbírkami, požadavkům vyvolaným přípravou na stěhování sbírek a jejich nové uložení. Sbírková oddělení se tak vedle výše uvedených úkolů musela v roce 2009 soustředit na inventarizaci sbírek a jejich přípravu na stěhování. To vyžadovalo součinnost všech složek: kurátorů, správců sbírek, restaurátorského i fotografického oddělení za dohledu nově uspořádaného pracoviště dokumentace a evidence sbírek. Zlepšující se vybavení pro digitalizaci sbírek, podporované granty ISO, umožnilo zdokumentovat větší množství sbírkových předmětů.

Klíčovou stránkou činnosti muzea bylo zajištění dostatečného financování muzea a dosažení vyrovnaného rozpočtu. Tento úkol byl splněn díky efektivnější organizaci provozu muzea a vyššímu výnosu z výstav pořádaných v zahraničí i přesto, že došlo k poklesu objemu mzdových prostředků i provozního rozpočtu.

Helena Koenigsmarková, ředitelka
V Praze 30. 6. 2010

Hlavní úkoly UPM v roce 2009

Muzeum v roce 2009 významně pokročilo s přípravou investičních akcí v souvislosti s nezbytnou výstavbou Centrálního depozitáře a rekonstrukce hlavní budovy. Pro zajištění plánované výstavby Centrálního depozitáře muzea ve Stodůlkách (dále CD) byly uskutečněny tyto kroky: Bylo připraveno, realizováno a vyhodnoceno výběrové řízení na inženýring (projekt management) a uzavřena smlouva s dodavatelem, obdobně byl ve výběrovém řízení vybrán dodavatel projektové dokumentace. V obou případech byla vedle splnění kvalifikačních předpokladů rozhodujícím kritériem cena. Dále byly zajištěny tyto práce v souvislosti s CD: koncepce vnitřního zařízení a objemová studie, zaměření parcel CD, geotechnický průzkum, geoelektrický průzkum, radonový průzkum, dendrologický průzkum a ostatní doplňkové průzkumy. Projektová dokumentace pokročila natolik, že v závěru roku se finalizovala verze pro podání žádosti o územní rozhodnutí.

Ve věci přípravy rekonstrukce hlavní budovy bylo obdobně uskutečněno výběrové řízení na inženýring, vyhotoven posudek PO, provedeno měření a další sledování vertikálních posunů, stavebně historický průzkum, zajištěna havarijní oprava fasády a zadáno a vyhodnoceno výběrové řízení na stěhování a balení depozitářů keramiky a kovů na půdě, které bylo také zahájeno.

Byl stanoven strategický plán muzea a provedeno hodnocení roku z hlediska naplnění původních cílů v roce 2009. Ředitelka UPM úspěšně prošla obhajobou řízení muzea v letech 2007–2008 („Lze konstatovat, že v letech 2006–2008 bylo hospodaření muzea vyrovnané a jeho činnost byla úspěšná. V odborné i laické veřejnosti má muzeum vysoký kredit, velmi aktivně spolupracuje se zahraničními partnery“, ze zápisu hodnotící komise Ministerstva kultury k obhajobě výsledků realizace střednědobé koncepce UPM a řídicí činnosti ředitelky).

Zahájení výstavy Česká fotografie 20. století v Bonnu

Odborná sbírková činnost vyústila v roce 2009 především v realizaci rozsáhlých zahraničních prezentací české fotografie, plakátu a užitého umění 20. století. Prestižní zahraniční akcí roku byla dlouho připravovaná přehlídka *Tschechische Fotografie des 20. Jahrhunderts*, uspořádaná v Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland v Bonnu, kterou připravil Jan Mlčoch ve spolupráci s Vladimírem Birgusem. Výstava poprvé souhrnně představila německému publiku moderní českou fotografickou tvorbu. Mezinárodní veřejnost měla možnost shlédnout rovněž dílo Josefa Sudka (Circulo de Bellas Artes, Madrid) a Jindřicha Štyrského (v rámci festivalu PhotoEspaña v Madridu a italské Modeně). Svě zahraniční turné zahájila výstava *Artél*, reprízovaná v Design Museum v Gentu. Pro prostory slavné vídeňské Postsparkasse byl vybrán reprezentativní soubor českého kubismu (výstava *CubiCZmus*). Četné byly též prezentace secesního plakátu, například mistrovských děl Alfonse Muchy v Budapešti, ve Vídni, Montpellier a Mnichově či českoněmeckých afišistů přelomu století v Rotterdamu.

Příprava těchto zahraničních výstav nijak neomezila výstavní aktivity na domácí půdě, kde bylo realizováno několik stálých expozic (*Umělecké řemeslo doby baroka* ve Schwarzenberském paláci v Praze, *Studijní expozice nábytku* na zámku Kamenice n. Lipou) i výstav ukazujících výsledky dlouholeté odborné práce. Takto byly veřejnosti představeny například nové poznatky o českém barokním skle (výstava *Daniel a Ignác Preisslerové. Barokní malíři skla a porcelánu*), akviziční činnost muzea v oblasti současného designu (*Čerstvé! Fresh! Design 1999–2009 ze sbírek UPM*) nebo provenienční průzkum zaměřený na identifikaci majetku obětí holocaustu. Výsledky tohoto výzkumu shrnula výstava *Návraty paměti*, uspořádaná v UPM k mezinárodní Konferenci k osudům majetku obětí holocaustu a doprovázená vydáním publikace *Výkupné za život* (autoři Helena Krejčová a Mario Vlček). V rámci konference vystoupila s referátem *Zkušenosti s identifikací majetku obětí holocaustu v UPM* Helena Koenigsmarková. Výstava *Skleněný expres Stockholm – Praha*, připravená ve spolupráci se Smålands Museum-Swedish Glass Museum ve Växjö, představila nejlepší díla švédského uměleckého sklářství 20. století.

V říjnu byla rozhodnutím ministra kultury včleněna Galerie Rudolfinum k 1. 1. 2010 do organizační struktury UPM, která poskytne mimo jiné možnost prezentovat činnost muzea i v době plánovaného uzavření hlavní budovy pro rekonstrukci od léta 2012 do roku 2014.

Organizační struktura vedení UPM

Vedoucí pracovníci UPM

PhDr. Helena Koenigsmarková – ředitelka
JUDr. Evžen Balaš – správní ředitel (statutární zástupce ředitelky)
PhDr. Radim Vondráček – hlavní kurátor
PhDr. Jarmila Okrouhlíková – ředitelka knihovny
Petr Špaček – hlavní restaurátor
Ing. Dušan Seidl – vedoucí prezentace sbírek
Mgr. Filip Wittlich – vedoucí kurátor Centra dokumentace sbírek
Jaroslav Švehla – vedoucí správy budov
PhDr. Vlastimil Havlík – vedoucí kurátor Muzea textilu v České Skalici
Jiří Šimánek, vedoucí zámku Kamenice nad Lipou

Členové Rady UPM

PhDr. Bekeť Bukovinská
Dr. Anna Fárová
PhDr. Dagmar Hejdová, CSc. +
Prof. Josef Hlaváček +
ak. arch. Josef Hlavatý
PhDr. Karel Holešovský
Ing. Ivo Janoušek, CSc.
PhDr. Ladislav Kesner
Prof. Ing. Jan Royt
PhDr. Lubomír Sršeň
PhDr. Tomáš Vlček, CSc.
Prof. PhDr. Petr Wittlich – předseda

Členové Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost UPM

PhDr. Alena Křížová
PhDr. Jan Mergl
PhDr. Oldřich Palata
Prof. arch. Jiří Pelcl
PhDr. Jan Rous
Ak. mal. Simona Rybáková
PhDr. Pavel Scheufler
PhDr. Věra Přenosilová

2/ Vědeckovýzkumná práce

Do závěrečné fáze vstoupily úkoly vyplývající z plnění sedmiletého výzkumného záměru *Instituce moderního designu*. Pokročily zejména práce na kapitolách publikace o českém designu 20. století a jeho institucionálním rámci. Dokončeny byly mimo jiné kapitoly Raná moderna (ed. D. Karasová, R. Vondráček), Kubismus (L. Vlčková), Art deco (H. Rousová), Tíha každodennosti: design a ideologie (L. Zadražilová), Ateliérová tvorba (M. Hlaveš) a další. Autoři se zaměřili i na dokončení rešerší, zpracování hesel institucí, výběr fotografií a na soupisy výstav a časopisů věnovaných českému designu. Probíhala jednání s nakladatelstvím Academia o vydání grantové publikace.

Pozitivním rysem bylo, že vzrostl počet hodnocených výstupů institucionálního grantu, které byly uznány vládou pro výzkum, vývoj a inovace a zařazeny do registru RIV. K nejvýznamnějším publikacím v této souvislosti patřil souhrnný katalog Artěl (ed. J. Fronek), který byl vydán rovněž k repríze výstavy v Gentu ve zkrácené vlámsko-anglické verzi, dále katalogy Evropský plakát, Skleněný expres: Stockholm – Praha či publikace k výstavám Alfonse Muchy, a v neposlední řadě i německé vydání dějin české fotografie *Tschechische Fotografie des 20. Jahrhunderts*. Grantovým výstupem byla též příprava výstav textilní a módní tvorby ÚBOKu v České Skalici (K. Hlaváčková) a kniha o výstavní činnosti Krásné jizby (ed. L. Vlčková), kterou UPM vydalo v rámci nově založené edice Kontexty, věnované teoretickým a heuristickým studiím z oblasti užitého umění. Grafickou podobu edice, stejně jako úpravu řady muzejních katalogů, navrhl Štěpán Malovec.

Vědeckovýzkumná práce přinesla nejen nárůst vydaných publikací (viz Vydavatelská činnost UPM), ale promítla se též do pedagogického působení a účasti na konferencích. Za mnohé zmiňme alespoň přednášky kurátorů UPM pro studenty VŠUP (kurs Dějiny uměleckého řemesla) či vystoupení na konferencích *Kaisertraum und Massenware* v Selbu (H. Brožková), na *ICOM Glass Annual Conference* v Lisabonu (M. Hlaveš) nebo na symposiu *Tělo a tělesnost* (E. Uchalová). Přehledy těchto aktivit, publikací a přednášek jsou uvedeny v textu o činnosti sbírek.

Významnou prezentační činností muzea byla organizační a odborná účast na III. sjezdu historiků umění, na němž s příspěvkem vystoupili H. Koenigsmarková, I. Knobloch a R. Vondráček, a to v úvodní sjezdové sekci poprvé zaměřené na oblast designu.

3/ Přehled výstav

A/ Výstavy v hlavní budově UPM

27. 11. 2008 – 15. 3. 2009: **Artěl – Umění pro všední život 1908–1935** (Jiří Fronek a kolektiv)

UPM si touto výstavou a publikací připomnělo sté výročí založení sdružení Artěl, jedné z nejvýznamnějších institucí českého užitého umění a designu první poloviny 20. století. Výstavní projekt seznámil se čtvrt století trvajícím činností tohoto sdružení, představil v několika sekcích dochované práce i návrhy, editované pod proslulou značkou Artěl. Družstvo Artěl, založené v Praze roku 1908, ve své době sdružovalo nejvýznamnější osobnosti české výtvarné scény. V počátcích se soustředilo na navrhování a produkci „drobného umění pro všední den“ — menších užitných a dekorativních předmětů ze dřeva, keramiky, kovů a dalších materiálů, následně však svou činnost rozšířilo i na komplexní řešení bytových a komerčních interiérů. V průběhu činnosti se v Artělu střetávalo více názorových proudů, ale společné vždy zůstávalo úsilí o prosazení moderního výtvarného myšlení do oblasti užitého umění a snaha propojit se na kultivaci bytové kultury a životního stylu. Můžeme tedy i dnes říci, že Artěl je součástí evropské moderny, stejně jako inspirující Wiener Werkstätte v Rakousku či hnutí Bauhaus v Německu.

23. 3. – 13. 4. 2009: **Czech Grand Design 2009** (s agenturou Profilmedia)

Výstava představila nominace II. kola Národní ceny za design a laureáty Síně slávy. Spolupořadatel Profilmedia Praha.

Daniel a Ignác Preisslerové. Barokní malíři skla a porcelánu, 22.4. – 14.6. 2009
(Helena Brožková)

Výstava přiblížila unikátní a nezaměnitelné barokní malby na skle, orientálním a evropském porcelánu, které vznikaly ve vzdálené a zapomenuté obci Kunštátu v Orlických horách přibližně od konce 17. až do třicátých let 18. století v rodinné dílně Daniela a Ignáce Preisslerových, poddaných hrabat Kolowratů Liebsteinských. Výstava rovněž připomněla 100 let od smrti velkého sběratele, mecenáše a spoluzakladatele muzea Vojtěcha Lanny, bez jehož úsilí by sbírka Uměleckoprůmyslového musea v Praze, včetně souboru zmíněných prací, jen stěží dosáhla světového věhlasu. Expozice a doprovodná publikace se soupisovým katalogem představila sledované, často rozporuplně interpretované dílo poprvé v celé jeho šíři a pokusila se nesprávné interpretace vyvrátit.

Návraty paměti. Příběhy majetku obětí holocaustu (Helena Krejčová, Mario Vlček Centrum pro dokumentaci majetkových převodů), 26. 6. – 28. 9. 2009
Doprovodná výstava ke konferenci „Holocaust Era Assets“, spolupořadatel Forum 2000
Výstava byla oceněna 2. místem v kategorii Muzejní počin roku v soutěži Gloria Musaealis 2009 (vyhlášeno 2010).

Na konci roku 2008 uplynulo 10 let od konference Holocaust Era Assets ve Washingtonu, kterou iniciovala vláda USA. V tzv. Washingtonské deklaraci se jednotlivé státy, včetně ČR zavázaly, že umožní výzkum a identifikaci ukradeného židovského majetku uměleckého charakteru pro jeho případnou restituci. Na dokumentační výstavě byly prezentovány některé identifikované umělecké předměty ze sbírek UPM

doplněné o další předměty konkrétních osob nacházející se v NG, Moravské galerii v Brně a Slezském zemském muzeu v Opavě. Výstava byla součástí bilanční Mezinárodní politické a expertní konference k osudu majetku obětí holocaustu, pořádané vládou ČR v rámci předsednictví EU. U příležitosti výstavy a konference vyšla rozsáhlá publikace dokumentující předměty ze židovského majetku ve sbírkách UPM.

Čerstvé! Fresh! Design ze sbírek UPM 1999–2009 (Milan Hlaveš a kol.), 5. 10. – 11. 10. 2009
Výstava byla připravena pro Designblok '09.

Výstava současného českého designu ze sbírek UPM představila výběr z kolekcí skla, porcelánu, módy, šperku, nábytku a grafického designu. Design, který tvoří významnou součást životního stylu, patří k hlavním objektům sběratelského zájmu muzea, jež v uplynulém desetiletí při systematickém shromažďování exponátů spolupracovalo s významnými výtvarníky, firmami, designérskými studii a školami. Na výstavě byla zastoupena např. Vysoká škola uměleckoprůmyslová, designéři Bára Škorpilová, Denisa Nová, Martina Nevařilová, Hana Zárubová, Jan Kaplický, Petr Babák, Jan Čtvrtník, Jiří Pelcl, Daniel Pirš, Rony Plesl, Maxim Velčovský, studia Najbrt, Olgoj Chorchoj, Whitefruits ad.

Je suis Dada: vlámský design mezi snem a realitou (Johan Valcke, Inge Vranken, Belgie),
23. 10. – 29. 11. 2009:

Výstava současné vlámské výtvarné skupiny inspirující se hnutím Dada

Nejoblíbenější exponát výstavy Je suis Dada – lampička ve tvaru opice.

Belgie je zemí surrealismu a není náhodou, že do svých děl zakomponovali užité předměty právě surrealisté. Tyto motivy přivedly galerii Design Flanders k rozhodnutí zvolit pro evropskou putovní výstavu surrealistické téma. Johan Valcke, ředitel Design Flanders společně s kurátorkou Inge

Vranken vybrali 32 současných designérů. Někteří výtvarníci zachycují sny, což vede k organickým, uvolněným tvarům a poetickým názvům, jiní tvoří spíše figurální design. K častým tématům výstavy patřily motivy lidského těla, zvířata a erotické motivy, exponáty se skrytými významy, plné emocí, poezie, ironie a relativismu. Výstava prokázala svou kvalitu již na svých předchozích zastávkách v Turíně, Bruselu a Vídni, kde vzbudila nebývalý ohlas.

Skleněný expres Stockholm – Praha (Milan Hlaveš, Gunnel Holmér), 9. 12. 2009 – 28. 2. 2010
Výstavu představující nejlepší díla švédského uměleckého sklářství 20. století připravilo Smålands Museum-Swedish Glass Museum ve Växjö a UPM. Švédské sklo bylo zastoupeno dokonale zpracovanými sériovými výrobky mimo jiné ze světově proslulých skláren Orrefors a Kosta, ale také pracemi unikátního charakteru z ateliérů slavných švédských výtvarníků. Švédsko a české země spojuje dlouhodobá tradice spolupráce a ovlivňování v oblasti tvorby průmyslového i ateliérového skla. Výstava se tedy soustředila i na dokumentaci některých společných trendů ve skle 20. století a symbolicky tak uzavírala rok předsednictví České republiky a Švédska v Radě Evropské unie. Doprovodilo ji vydání publikace.

B/ Výstavy v Galerii Josefa Sudka

Otta Richter – fotografie z exilu (Jan Mlčoch), 15. 1. – 19. 4. 2009

V druhé polovině 50. let 20. století se formovala nová generace české reportážní a dokumentaristické fotografie. K nadějným autorům patřil i Ota Richter (Praha 1936), který studoval kameru na pražské FAMU a později fotograficky zachytil mimo jiné i začátky divadla Semafor, Divadla Na zábradlí ad. Roku 1963 emigroval do Spojených států, kde v následujících desetiletích spolupracoval s agenturou Associated Press v New Yorku, časopisy Life, Quick, Look a Bravo. Specializoval se na osobnosti politického a kulturního života, ale fotografoval i módu.

Zdeněk Virt: Op-art (Jan Mlčoch), 28. 5. – 6. 9. 2009

Jednou z odnoží geometrické abstrakce šedesátých let 20. století byl op-art, využívající poznatky z geometrie, optiky a fyziologie. Vedle volného umění se uplatnil i v české fotografii, kde jeho nejvýznamnějším představitelem byl Zdeněk Virt (1925 Praha – 2008 Praha). Fotografoval od poloviny padesátých let, ale proslul až svými akty z následujícího desetiletí, které dotvářel pomocí rastrů a sítí. Výsledné kompozice spojovaly exaktnost vědy s erotickým napětím a autor v nich uplatnil i své předchozí grafické školení. V letech 1967–1990 působil jako externí pedagog na pražské FAMU.

Helena Wilsonová: fotografie (Jan Mlčoch), 15. 10. 2009 – 17. 1. 2010

Členka legendární Křižovnické školy čistého humoru bez vtipu Helena Wilsonová (*1937 Navarov) byla fotografická dokumentaristka happeningů i dalších výtvarných a hudebních aktivit 70. let (Plastic People of the Universe ad.). Méně známá je ale její rozsáhlá volná tvorba, zahrnující portréty, sociální dokument i minimalistické fotografické série. Více než deset let také pedagogicky působila na pražské Střední průmyslové škole grafické. Roku 1977 byla v souvislosti s raziemi proti Chartě 77 donucena vystěhovat se do Kanady, kde se věnovala studiu života původních indiánských obyvatel.

C/ Výstavy v Muzeu textilu v České Skalici

Ateliér textilního designu VŠVU v Bratislavě. 6. ročník Bienále ateliérů textilní tvorby,
6. 5. – 14. 6. 2009:

Od 6. května do 14. června 2009 patřila českoskalická muzejní výstavní síň pracím studentů bratislavského ateliéru textilního designu. Ateliér je jedním z pracovišť katedry textilní tvorby vloni šedesátileté Vysoké školy výtvarných umění. Od roku 2004 jej vede odborná asistentka M. A. Mária Fulková. Jeho koncepce je založena na komplexní výchově textilních designérů – důraz je kladen na proces tvorby designu, pochopení potřeby vzniku nového textilního produktu, realizaci a v konečném důsledku uplatnění v reálném životě.

Stanislav Gaber / Ohlédnutí za celoživotním dílem, 21. 6. – 9. 9. 2009

Výstava obrazů, podmaleb a maleb na skle a malovaného nábytku byla uspořádána ke 100. výročí narození rodáka z České Skalice-Malé Skalice prof. Stanislava Gabera (1908–2001).

Móda z Úboku aneb co český textilní průmysl nevyrobil (1959–1992) (Konstantina Hlaváčková),
16. 8. – 30. 9. 2009

Dana Holá: Cyklisté, 60. léta 20. století, potištěná textilie, ÚBOK

Výstava představila modely vytvořené ÚBOKem, předváděné na módních přehlídkách, publikované v časopise Žena a móda, které se však přes svoji dobrou úroveň nedostaly nikdy do výroby. Expozici doplnily módní fotografie, plakáty a projekce krátkých filmů, které přibližovaly činnost ÚBOKu a československých oděvních závodů.

Bytový textil z ÚBOKu Praha (Konstantina Hlaváčková), 28. 9. 2009 – 31. 3. 2010

K důležitým oborům, jimž ÚBOK věnoval velkou pozornost, patří i bytový textil. Tato výstava byla věnována zejména ukázkám bytových (potištěných a tkaných) textilií. Jejich dezény navrhovali pracovníci a spolupracovníci ÚBOKu a jeho právního předchůdce. Některé textilie byly součástí oddílu Vkus – úspěšné expozice československého pavilonu na Světové výstavě EXPO '58 v Bruselu.

D/ Výstavy v Praze, nad nimiž UPM převzalo záštitu

17. letní keramická plastika, Roztoky u Prahy (Milan Hlaveš), 20. 6. – 30. 9. 2009

Příznivci výtvarného umění si již za poslední roky zvykli, že se na konci června mohou setkat s novou kolekcí exteriérových keramických objektů na výstavě Letní keramická plastika. Již počtvrté se tato akce konala v zámeckém parku kolem tvrze v Roztokách u Prahy.

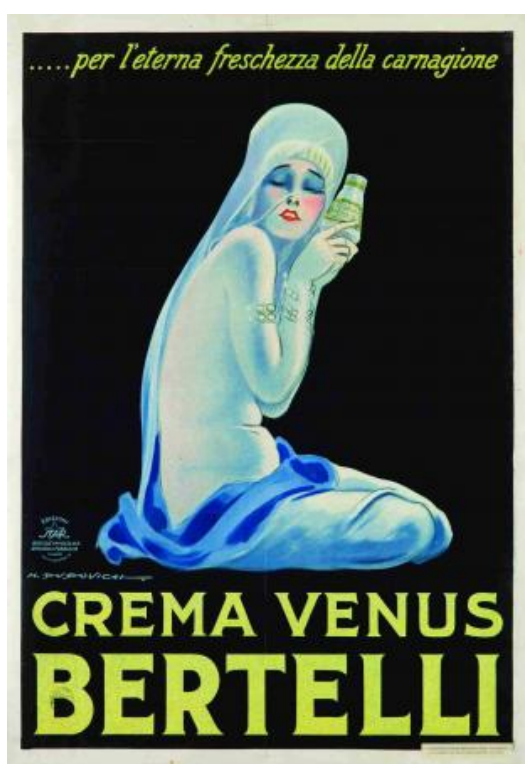
17. Letní keramickou plastikou pořádalo stejnojmenné občanské sdružení ve spolupráci se Středočeským muzeem, které roztocký park spravuje.

Connections 09 – současná evropská skleněná plastika, Mánes, Praha (Milan Hlaveš), 6. 5. – 12. 6. 2009

Výstava uvedla současně tvůrčí tendence v evropské skleněné plastice. Pořadatel výstavy: Výtvarná sekce České sklářské společnosti a Connections, o.p.s.

E/ Výstavy mimo vlastní prostory v ČR

Plakát v Evropě/Evropa na plakátech, Clam-Gallasův palác, Praha (Petr Štembera), 28. 4. – 6. 6. 2009:

Marcello Dudovitch: Crema Velus Bertelli, Milano, 1923

Výstava byla věnována modernímu evropskému plakátu, jehož historie v dnešní barevné podobě začíná přibližně v 70. letech 19. století v souvislosti s průmyslovou revolucí, vznikem velkých měst a rozvojem technologie tisku. Představila plakátovou sbírku Uměleckoprůmyslového musea v Praze, zdaleka největší u nás, zahrnující plakáty k výstavám a zábavním akcím, turistické a reklamní plakáty. Vedle známé plakátové historie, začínající Chéretem, Lautrecem a dalšími slavnými autory, se objevila i neznámá díla, z nichž některá jsou naprostými světovými unikáty.

Pořadatelé: Archiv hlavního města Prahy, C. H. EXPO, s. r. o., spoluorganizátor UPM

Evropský plakát / Evropa na plakátech (Petr Štembera), 9. 9. – 11. 10. 2009

Repríza předchozí výstavy. Galerie Františka Drtikola, Příbram

Pořadatelé: Galerie Františka Drtikola Příbram, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, Communicatio Humana – C. H. EXPO

Tenkrát na Východě, 28. 10. 2009 – 3. 1. 2010

Galerie hlavního města Prahy připravila ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým museem v Praze a Fotobankou ČTK výstavu, věnovanou české společnosti v letech 1948–1989.

F/ Výstavy UPM v zahraničí

Německý plakát v českých zemích 1900–1940, Goethe Institut v Rotterdamu (Petr Štembera),
5. 2. – 13. 3. 2009

Výstava německého plakátu z českých zemí pořádaná UPM ve spolupráci se společností C. H. EXPO a rotterdamským Goethe Institutem byla rozšířena variantou výstavy, kterou mohli návštěvníci v roce 2006 zhlédnout v Praze v Clam-Gallasově paláci.

Alfons Mucha, Österreichische Galerie Belvedere, Vídeň, 12. 2. – 1. 6. 2009

12. února byla zahájena výstava děl Alfonse Muchy ve vídeňském Belvederu, na niž UPM přispělo řadou klíčových zápůjček. Zdaleka nejvýznamnější z nich, a dle řady odborníků naprosto unikátní, byla plátna, jež původně zdobila pavilon Bosny a Hercegoviny na Světové výstavě roku 1900 v Paříži. Muchovy malby pro pavilon Bosny a Hercegoviny z majetku UPM byly poprvé po sto letech představeny veřejnosti v Obecním domě v Praze v roce 2002 a právě ve Vídni měly svoji zahraniční premiéru a to v rekonstrukci jejich původního prostorového umístění. Druhou částí zápůjčky UPM do Vídně byla skupina osmi originálních návrhů dekorativních předmětů, především ze souboru Documents décoratifs z roku 1902. Celek doplnily dvě variantní kresby na téma Zima ze série populárních dekorativních panneaux, zobrazujících roční doby. K dosud nejkomplexnější přehlídce Muchových děl přispěla svými zápůjčkami i Moravská galerie v Brně, Národní galerie v Praze a Galerie hl. města Prahy, která poskytla dva obrazy ze Slovanské epopoje. Mezi zahraničními zapůjčiteli dominoval Mucha Trust a řada francouzských sbírek.

Josef Sudek. Una Ventana en Praga, Madrid, Circulo de Bellas Artes (Jan Mlčoch),
19. 2. – 18. 5. 2009

UPM i v r. 2009 vyšlo vstříc velkému zájmu o českou fotografii a připravilo soubor děl Josefa Sudka pro madridský Institut krásných umění. Výstava šedesáti fotografií se soustředila na Sudkovu tvorbu po roce 1940. Právě v tomto roce, na počátku válečné „noci dějin“, Josef Sudek proměnil radikálně svoji estetiku a přiklonil se k subjektivní fotografické výpovědi. Na zaprášeném dvoře, v dřevěném ateliéru pražského Újezdu, se teprve tehdy zrodil světový fotograf, jehož dílo bývá teoretiky a historiky fotografie v jednotlivých tvůrčích etapách zařazováno do puristického piktorialismu, funkcionalismu, nové věčnosti či subjektivní fotografie. Autor sám sebe však označoval – trochu paradoxně, nmoderně, ale o to více tvrdohlavě – za romantika.

Tschechische Fotografie des 20. Jahrhunderts / Česká fotografie 20. století, Kunst- und Ausstellungshalle Bonn (Vladimír Birgus a Jan Mlčoch), 13. 3. – 26. 7. 2009

V Kunst- und Ausstellungshalle v Bonnu vyvrcholila prezentace české fotografie rozsáhlou výstavou připravenou UPM. Výstava zahrnovala takřka 500 fotografií a v dílčích kapitolách představila jednotlivé směry a trendy fotografického umění od počátku století (piktorialismus, dokumentární a reportážní fotografii) přes moderní fotografické směry ve dvacátých letech k surrealistickým experimentům a poetismu, poválečnou reportážní a dokumentární fotografii, rozkvět výtvarné fotografie a její dílčí směry (happening, land art, konceptuální umění, body art) až po inscenovanou a portrétní fotografii konce 20. století. Ve výběru bylo zastoupeno přibližně 200 autorů (Josef Sudek, František Drtikol, Jaromír Funke, Jaroslav Rössler, Karel Hájek, Václav Jírů, Vilém Reichmann, Jan Reich, Jan Saudek, Josef Koudelka aj.). Exponáty byly zapůjčeny od více než sedmdesáti majitelů včetně zahraničních sbírek a podaly tak dosud nejkomplexnější pohled na fotografii v českých zemích.

Výstava se uskutečnila pod záštitou chotí prezidentů SRN a ČR Evy Louise Köhler a Livie Klausové, zahájení se zúčastnil ministr kultury Václav Jehlička. Expozici doprovázel rozsáhlý katalog vydaný pořadatelem a nakladatelstvím KANT v Praze v německé verzi. Českou a anglickou verzi připravujeme na rok 2010.

Jindřich Štyrský: En las agujas de estos días Madrid, Círculo de Bellas Artes, v rámci PhotoEspaña (Jan Mlčoch, Lucie Vlčková), 4. 6. – 26. 7. 2009

Jindřich Štyrský (1899–1942) patřil už ve 20. letech k avantgardnímu uskupení Devětsil. Roku 1934 se s Toyen podílel na založení Skupiny surrealistů v ČSR a ve stejné době začaly vznikat jeho pozoruhodné fotografické cykly Muž s klapkami na očích, Žabí muž (oba 1934) a Pařížské odpoledne (1935).

Expozice výstavy, vpravo Jan Mlčoch a Lucie Vlčková, kurátoři

CubiCZmus. Die Dekonstruktion der Moderne in Prag, Postsparkasse, Vídeň (Daniela Karasová a Monika Wenzl-Bachmayer), 29. 6. – 28. 8. 2009

Výstava se zaměřila na období mezi léty 1910 a 1920 – dobu raného a vrcholného českého kubismu, reprezentovaného nejvýznamnějšími představiteli tohoto směru, architekty a umělci Pavlem Janákem, Josefem Gočárem, Vlastislavem Hofmanem, Josefem Chocholem, Otakarem Novotným, Antonínem Procházkou a Jiřím Kröhrou. Vedle těchto osobností figurovali i další představitelé české avantgardy (Josef Čapek, Václav Špála, Emil Filla, Otto Gutfreund, teoretik Václav Vilém Štech a další). Většina exponátů byla ze sbírek UPM, několik zápůjček pocházelo z Národního muzea a Národního technického muzea v Praze a ze soukromého majetku. K výstavě vyšel katalog v německo-anglické mutaci.

Artěl. Art for Everyday Use 1908–1935, Design Museum Gent, 30. 10. 2009 – 7. 2. 2010
(Jiří Froněk a kol.), repríza pražské výstavy
Vydán katalog v anglické verzi.

Momentka ze zahájení výstavy Artěl v Gentu

12. 12. 2009 – 28. 2. 2010: **Jindřich Štyrský: On the Needles of These Days, Fotografie 1934–1935, Fotomuseo Giuseppe Panini, Modena** (Jan Mlčoch a Lucie Vlčková)
Repríza výstavy z Madridu. Výstava v Modeně byla doplněna autorovými básnickými fragmenty.
K výstavě byl vydán doprovodný katalog.

20. 3. – 7. 6. 2009: **In Praise of Women. Alphonse Mucha. Czech Master of the Art Nouveau, Budapest Museum of Fine Arts** (Petr Štembera)
Výstava byla připravena v úzké spolupráci s Moravskou galerií v Brně a maďarskému publiku představila Muchovo dílo tradičním způsobem. K výstavě byl vydán katalog s texty Petra Štembery a Marty Sylvestrové. V obměněné podobě byla reorganizována v Brně v Moravské galerii.

8. 4. – 30. 10. 2009: **Středověké poutní odznaky ze sbírky UPM v Praze (Mittelalterliche Pilgerzeichen aus der Sammlung des UPM), Neukirchen b. Hl. Blut, Německo, Bavorsko** (Helena Koenigsmarková, Michal Stříbrný)
Komorní výstavou hodnotného souboru středověkých poutních odznaků UPM navázalo na tradiční spolupráci, která probíhá od poloviny devadesátých let.

Zápůjčky exponátů do zahraničí

název	místo	termín	počet exponátů
Dekadence: Bohemian Lands 1880–1914	Musée Félicien Rops Musées Bruxelles	15. 1. – 15. 5. 2009	9 2
Alphonse Mucha	1/ Belvedere Wien 2/ Musée Fabre, Montpellier 3/ Kunsthalle der Hypo Kulturstiftung, München	10. 2. – 1. 6. 2009 14. 6. – 13. 9. 2009 25. 9. 2009 – 10. 1. 2010	5
Czech Cubism	Amos Anderson Art Museum Helsinki	18. 3. – 5. 5. 2009	8
Cold War Modern. Design 1945–1975	2/ MART, Rovereto 3/ National Gallery Vilnius	28. 3. – 26. 7. 2009 5. 10. – 14. 12. 2009	9
Österreich. Tschechien (Dolnorakouská zemská výstava)	Horn, Raabs	18. 4. – 1. 11. 2009	1
České a slovenské sklo v exilu	Gliptoteka Zagreb	21. 4. – 22. 5. 2009	7
Subversion des images	Centre Pompidou, Paris	23. 9. 2009 – 4. 1. 2010	1
Výměna exponátů	Kunstgewerbemuseum St. Museen zu Berlin	15. 9. 2009 – 30.9. 2010	1
Bruselský sen	SNG Bratislava	27. 9. – 15. 11. 2009	154
Man Ray	1/ The Phillips Collection Washington	10. 10. 2009 – 10. 1. 2010	2
Against all Reason	Wilhelm-Hack-Museum Ludwigshafen	14. 11. 2009 – 14. 2. 2010	21
Celkem	11 zápůjček		220 exponátů

4/ Nové expozice

České barokní umění ve Schwarzenberském paláci. Umělecké řemeslo v době baroka (Petra Matějovičová a kol., arch. Eva Eisler)

UPM ve spolupráci s Národní galerií v Praze obohatilo v únoru 2009 expozici o samostatnou část, věnovanou uměleckému řemeslu středoevropského kulturního prostoru od manýrismu přelomu 16. a 17. století až po klasicismus sklonku 18. století. Instalace v atraktivním prostředí nově zrekonstruovaných klenutých sálů podzemního podlaží paláce představuje na více než čtyřech stech uměleckých předmětů vývoj výzdobných technik, ornamentiky i ikonografie. Expozice se soustředí do tří tematických okruhů nazvaných Liturgie, Stolování a Ornamet.

Studijní expozice nábytku 19.–20. století na zámku v Kamenici nad Lipou (Daniela Karasová, arch. Karel Lapka)

V létě 2009 byly zpřístupněny další čtyři sály (celkem již šest) s expozicí nábytkového umění od biedermeieru po šedesátá léta 20. století.

Chodba s tzv. naučnou stezkou v úvodu expozice v Kamenici n. Lipou

Hračky ze sbírky Františka Kyncla (UPM)

Instalovány první dva sály z této soukromé sbírky, která přejde do vlastnictví UPM.

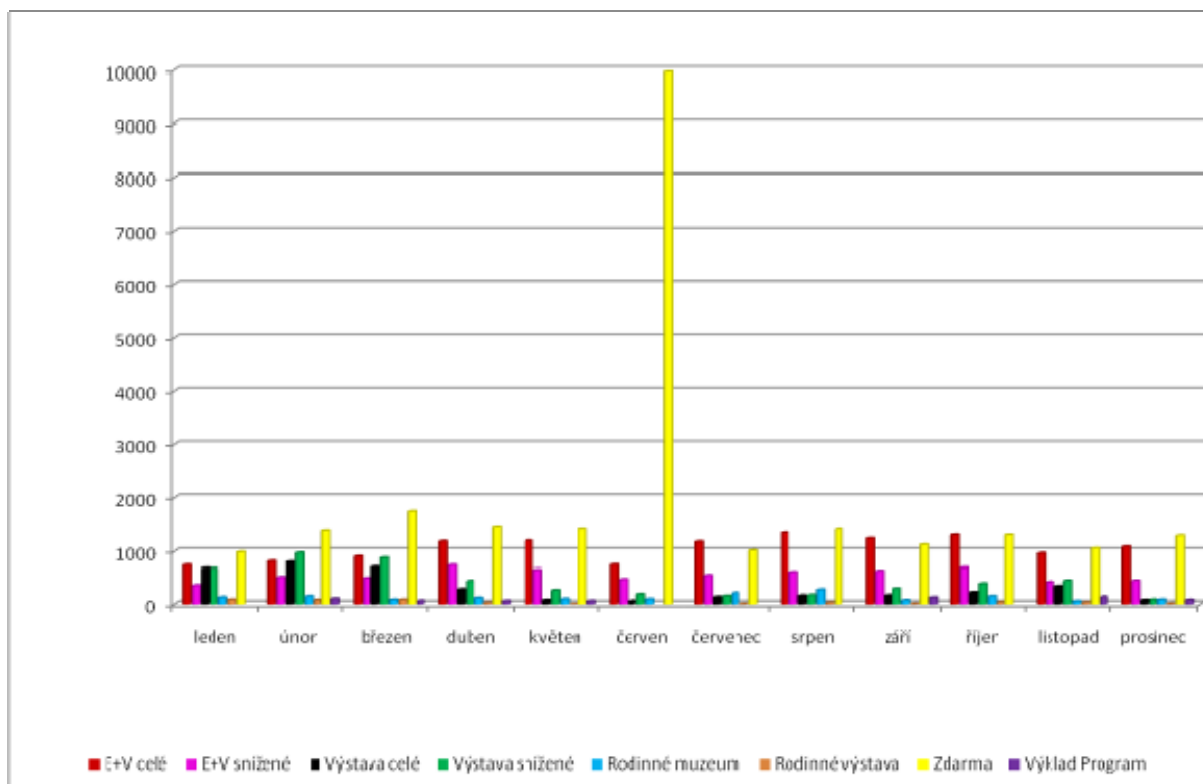
Přehled návštěvnosti výstav a expozic

Celkem hlavní budova

	E+V celé	E+V snížené	Výstava celé	Výstava snížené	Rodinné Muzeum	Rodinné výstava	Zdarma	Výklad Program	Celkem
leden	739	361	679	673	132	88	987		3659
únor	812	516	799	970	152	80	1394	105	4828
březen	904	500	703	877	84	86	1736	65	4955
duben	1191	736	286	444	120	24	1465	62	4328
květen	1200	655	77	266	100	0	1423	60	3781
červen	744	474	59	191	96	0	9963	0	11527
červenec	1183	551	139	160	216	4	1014	0	3267
srpen	1355	616	166	177	280	28	1424	0	4046
září	1249	634	171	295	72	8	1166	130	3725
říjen	1316	690	228	396	152	36	1313	0	4131
listopad	962	425	344	449	56	32	1059	140	3467
prosinec	1088	448	77	89	88	8	1310	80	3188
celkem	12743	6606	3728	4987	1548	394	24208	642	54901

Podle jednotlivých výstav

Název	termín	kurátor-komisař za UPM / pořadatelé	návštěvnost: počet osob celkem a denní průměr
VÝSTAVNÍ SÁL			
Artěl. Umění pro všední den 1908–1935	27. 11. 2008–15. 3. 2009	J. Fronek / UPM	16105 celkem (z toho od 1. 1. 2009 11 179 osob), denní průměr 173 osob
Ceny Czech Grand Design 2008	24. 3.–13. 4. 2009	UPM, Profilmedia	4492 celkem, denní průměr 225 osob
Daniel a Ignác Preisslerové. Barokní malíři skla a porcelánu	23. 4.–14. 6. 2009	H. Brožková / UPM	6019 celkem, denní průměr 131 osob
Návraty paměti. Příběhy majetku obětí holocaustu	27. 6.–28. 9. 2009	H. Krejčová, M. Vlček (Centrum) / UPM, Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války při ÚSD AV ČR, Nadace Forum 2000	12 348 celkem, denní průměr 152 osob
Čerstvé! Fresh! Design 1999–2009 ze sbírek UPM	6.–11. 10. 2009	M. Hlaveš / UPM	1377 osob, denní průměr 229 osob
Je suis Dada. Vlámský design mezi snem a realitou	23. 10.–29. 11. 2009	D. Karasová / UPM a skupina Design Flanders	5098 osob, denní průměr 154 osob
Skleněný expres/Glass Link Stockholm – Praha	17. 12. 2009–28. 2. 2010	M. Hlaveš / UPM, Smålands Museum-Swedish Glass Museum ve Växjö	(do 31. 12. 2009) 1680 celkem, denní průměr 129 osob

Přehled návštěvnosti v UPM v jednotlivých měsících (červen Muzejní noc).

V hlavní budově UPM – Exponát měsíce

Pro ztraktivnější stálé expozice je v předsálí Votivního sálu vystaven každý měsíc významný exponát ze sbírek UPM, zvolený z okruhu akvizic nebo nově restaurovaných děl. Na přípravě se podílí všechny sbírky. Takto se v r. 2009 představila především trojrozměrná díla ze sbírky skla, keramiky a porcelánu (Marián Volráb: Objekt Země; váza s motivem železnice, Vídeň, 1846; chladiče lahví a vinných sklenic z produkce vídeňské porcelánky; kávová souprava Fr. Bonuse; plastika Skupina od Pavla Krbálka), ale také nové akvizice ze třetí sbírky (Erhard und Söhne: psací souprava; dvoje barokní skříňkové hodiny) a ze čtvrté sbírky (textilní miniatury Sheily Hicks).

Exponát měsíce je prezentován také na webových stránkách UP a na portálech webových partnerů.

Chladič na sklenice, Vídeň 1780

Zahrada UPM

V zahradě muzea se odehrály především společenské akce (např. letní setkání Společnosti přátel UPM, doprovodný program k muzejní noci, prezentace publikací), ale také výstava Ozvěny Letní keramické plastiky (výběr exponátů k souběžně probíhající výstavě v Roztokách u Prahy M. Hlaveš).

5/ Shrnutí činnosti jednotlivých sbírek

I. sbírka skla, keramiky a porcelánu

V roce 2009 byly hlavními úkoly oddělení spolupráce na řešení grantu Instituce moderního designu, příprava několika výstav a publikací: Artěl, Daniel a Ignác Preisslerové, Skleněný expres: Stockholm – Praha a provádění celkových inventur včetně fotografování sbírkových fondů jako první fáze stěhování depozitářů mimo hlavní budovu UPM.

Akvizice a péče o sbírky

Úspěšně proběhla celková inventura sbírky moderní a současné keramiky spojená s dokumentačním fotografováním a čištěním celé kolekce. Celková inventura, fotografování a čištění pokročila také ve sbírce historického skla.

Nákupní komisi byly předloženy na tři desítky položek převážně současného skla a keramiky (díla Vladimíra Kopeckého, Jindry Víkové, Šárky Radové a dalších), ale také dvou vzácných kusů habánské fajánse. Nejvýznamnějšími akvizicemi se dále staly: nákup empírového porcelánového koflíku s vedutou Klášterce či dar souboru Bettina pro Alessi arch. Jana Kaplického. Průběžně byly získávány předměty z aukcí (sklo a keramika 20. stol.). Z restaurovaných sbírkových předmětů jmenujme rozměrnou barokní stolní ozdobu ze skleněných perliček a vosku a kolekci barokních podmaleb.

Prezentace sbírek

Exponát výstavy Daniel a Ignác Preisslerové v hl. budově UPM

Pracovníci sbírky uspořádali výstavy *Daniel a Ignác Preisslerové, Skleněný expres: Stockholm – Praha* a podíleli se na výstavách *Čerstvé! Fresh! Český design 1999–2009 ve sbírkách UPM a Návraty paměti* (viz Přehled výstav), stejně jako na přípravě stálé expozice *Barokní umělecké řemeslo ze sbírek UPM v NG* a na dvou výstavách pod záštitou UPM: *Letní keramická plastika a Connections 2009 – Současné evropské ateliérové sklo*. Vznikla stálá expozice z majetku obětí holocaustu pro zámek v Klášterci nad Ohří. Jan Schöttner začal s organizováním výstavy k výročí harrachovské sklárny na rok 2012. Dita Hálová se kurátorsky věnovala výstavám *Národní cena za studentský design*. Oddělení zapůjčilo sbírkové předměty na řadu výstav v ČR a v zahraničí např. *Bruselský sen*, SNG Bratislava (81 položek), *Celestýn Klouček, ZČM Plzeň (39)*, *Secese – stálá expozice NG (30)* atd. V souvislosti s nadcházejícími oslavami výročí evropského porcelánu pracovníci oddělení spolupracovali – mimo jiné při výběru exponátů či vypracování katalogových hesel – na přípravách výstav na rok 2010 v Berlíně, Drážďanech a Selbu (J. Froněk a H. Brožková).

Vědeckovýzkumná činnost

Zpracování kapitol grantové publikace (M. Hlaveš, J. Fronek) a dále odborné rešerše, např. H. Brožková připravila obsáhlý katalog sbírky podmaleb v UPM a J. Fronek katalogový soupis pro aktualizovanou reedici *Dated Majolica Works from the Collections of the Museum of Decorative Arts in Prague* pro *Corpus of Italian Majolica, Museo Internazionale delle Ceramiche, Faenza*.

Publikační činnost

Kromě katalogových hesel a textů v různých publikacích (např. *Saur Allgemeines Künstlerlexikon*) a časopisech (*Art & Antiques, Umění a řemesla, Neues Glas, Designum* atp.) zejména:

Jiří Fronek (ed.), *Artěl: Umění pro všední den 1908–1935* (kat. výstavy), Praha 2009.

Jiří Fronek (ed.), *Artěl (1908–1935): Tsjechisch kubisme in het dagelijks leven*, Design museum, Gent 2009.

Milan Hlaveš, Ivo Rozsypal / Design, in: *Ivo Rozsypal. Sklo/Kresba/Malba*, Nový Bor 2009.

Práce s veřejností

Kurátoři poskytovali odborné konzultace sběratelům i laické veřejnosti. Byli členy různých odborných komisí včetně předsednictví českého výboru ICOM (M. Hlaveš), předsednictví Výtvarné sekce České sklářské společnosti, dále členy UHS, Akademie designu, Regionální hodnotitelské komise při NPÚ Praha, rad vysokých škol (FUD UJEP) a muzeí (MG, sklářská muzea v Novém Boru a Kamenickém Šenově), soutěžních porot např.: Národní cena za studentský design, Řemeslo a umění ve skle, Libenského cena, Junior Glass Match atd., členy hodnotitelských komisí vysokých škol či autory posudků závěrečných prací (UK, VŠUP, UTB). Oddělení garantovalo projekt limitované sklenice pro firmu Becherovka. Jednotliví kurátoři několikrát propagovali činnost UPM v rozhlasu a televizi (zejména ČRo a ČT).

Pracovníci sbírky vedli komentované prohlídky stálé expozice UPM a výstav, prohlídky depozitářů a přednášky pro studenty: UDU UK Praha, KTF UK Praha, VŠUP Praha, ČVUT Praha, VŠCHT Praha, FUUD UJEP Ústí nad Labem, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, Ped. fakulta TU Liberec, ZČU v Plzni, Rudolfská akademie, SUPŠ Český Krumlov, SPŠ a VOŠ Nový Bor a Kamenický Šenov, a dále pro NPÚ. Helena Brožková vystoupila s příspěvkem *Daniel et Ignatius Preissler – Suae Excellentiae Pictores oder zwei böhmische Glas-und Porzellanhausmaler* na Mezinárodním sympóziu *Kaisertraum und Massenware*, Selb. Milan Hlaveš přednesl přednášku *Sources of Inspiration of Czechoslovak Glass in the 1950s and 1960s* na ICOM Glass Annual Conference v Lisabonu, *Design českého skla v NG* a *Český design na světových výstavách v DOXu* (s Jaroslavem Haladou). H. Brožková se zúčastnila též 4. *Colloque sur l'art de la peinture sous verre* v Romontu, Fribourg.

Personálie

Vedoucím sbírky se stal Milan Hlaveš, jeho zástupcem Jan Schöttner. Dva kurátorské pracovní úvazky ve sbírce historického skla byly sloučeny a péčí o celou sbírku pověřen J. Schöttner. Helena Brožková pokračovala nadále ve spolupráci s UPM jako externí kurátorka sbírek historického skla. Z mateřské dovolené se vrátila dokumentátorka Jana Černovská, na místo správkyně depozitáře historického skla nastoupila Dita Hálová. Dva z kurátorů sbírky dokončili doktorandská studia: J. Schöttner prací *Harrachovská sklárna Nový Svět v první polovině 19. století a její význam pro české a evropské sklo této doby v Ústavu pro dějiny umění, FF UK* a M. Hlaveš prací *Design českého skla po II. světové válce na VŠUP*. V oddělení pracovaly na dlouhodobých stážích dvě zahraniční studentky: Natalia Oleszczuk z Wroclavi (Jagelonská univerzita) a Julie Potosniak z pařížské Sorbonny.

II. sbírka užité grafiky a fotografie

Jestliže v minulých letech trvale rostl podíl sbírky na zahraničních prezentacích užitého umění a designu i na odborné publikační činnosti muzea, v roce 2009 se počet těchto akcí a výstupů téměř zdvojnásobil. Vzhledem k úkolům v oblasti evidence a dokumentace i k přípravě nového centrálního depozitáře představoval tento nárůst činnosti extenzivní vyřízení sbírky.

Akvizice a péče o sbírky

Do sbírky fotografie bylo získáno za rok 2009 celkem 219 fotografií darem a 22 bylo zakoupeno. Z nejvýznamnějších darovaných děl jmenujme soubor prací Zdeňka Virta, představitele českého op-artu 60. let, z jehož fotografické pozůstalosti rodina věnovala UPM 11 fotografií, dále rodinné album z majetku prof. Pavla Preisse, konvolut věnovaný dr. Arno Paříkem (práce fotografických ateliérů jeho předků) nebo soubor fotografických děl Lothara Neumanna darovaný paní Verou Neumann. Zakoupen byl konvolut prací protagonisty skupiny DO-FO Antonína Gribovského (22 fotografií), poradním sborem byl rovněž schválen nákup klíčové práce Jana Svobody Modrý obraz z roku 1972. Dodatečně inventován byl depozit Japonská fotografie získaný v 70. letech ze stejnojmenné výstavy.

Sbírku grafiky a knih obohatily nákupy kresebných návrhů textilního výtvarníka Jana Hladíka, skláře J. Olivy a dar návrhů na keramiku J. Horové. Dokumentační význam pro knižní a grafickou sbírku mají zakoupené účetní knihy rodiny nakladatele Otakara Štorch-Mariena. Darem byl získán soubor návrhů a realizací knižních ilustrací Antonína Pospíšila. Aktuální oživení fondů současného grafického designu přinesly dary současných ateliérů a studií získané v souvislosti s přípravou muzejní výstavy Čerstvé! Fresh! Design 1999–2009 ze sbírek UPM.

Prezentace – výstavy

Návštěvník výstavy Jindřicha Štyrského v Madridu

Oddělení připravilo řadu zahraničních výstav české fotografie (podrobněji uvedených v úvodu a v přehledu výstav): na prvním místě obsáhlou přehlídku v Kunsthalle Bonn, dále výstavy děl Josefa Sudka v Madridu a fotografií Jindřicha Štyrského v Madridu a Modeně (J. Mlčoch, L. Vlčková). Sběrka se kromě toho podílela souborem surrealistické fotografie na mezinárodní výstavní přehlídce *Gegen jede Vernunft. Surrealismus Paris – Prag* uspořádané v německém Ludwigshafenu.

Bohatý zahraniční program měly též fondy secesního plakátu, zastoupené především v řadě muchovských výstav, na nichž se podílel Petr Štembera. První z nich organizovala Österreichische Galerie Belvedere ve Vídni, s reprízami v Montpellier (Museum Fabre) a v Mnichově, druhou uspořádalo UPM a Moravská galerie v Szépművészeti Múzeum v Budapešti (s reprízou v Brně). Secesní plakát česko-německých umělců byl představen v Goethe-Institutu v Rotterdamu, evropskou afišistickou tvorbu tohoto období přiblížila výstava v pražském Clam-Gallasově paláci.

K propagaci českého designu v cizině přispěla účast na veletrzích designu v Paříži (Maison et objet, únor 2009) a v Londýně (100procentní design, září 2009), doprovázená přednáškami a publikacemi (I. Knobloch). Aktuální designérskou tvorbu přiblížila muzejní výstava *Čerstvé! Fresh!*, na níž se sbírka podílela souborem plakátů a jiného grafického designu. Velké soubory užité grafiky byly zastoupeny i na reprízách výstav *Bruselský sen* (Slovenská národní galéria Bratislava) či *Artél* (Design Museum v Gentu).

Škálu domácích výstavních aktivit doplnily jako každý rod tři fotografické výstavy v Galerii Josefa Sudka (*Ota Richter: Fotografie z exilu; Zdeněk Vrt: Op-art; Helena Wilsonová: Fotografie*), aměřené tentokrát na tvorbu 2. poloviny 20. století. Opomenout nelze ani řadu zápůjček (K. Teige, Rodina Piepenhagenů), k nimž kurátoři často odborně přispěli, jako například Jan Mlčoch k výstavám *Tenkrát na Východě: Češi očima fotografů 1948–1989* (Galerie hlavního města Prahy, Dům U Kamenného zvonu), *Dekadence – Bohemian Lands* (Hotel de Ville, Brusel a Musée provincial Felicien Rops, Namour) nebo Petr Štembera k výstavám *Vražedná realita* (k symposiu Tělo a tělesnost, ZČG Plzeň), *Fenomén Martinů* (NM Praha), *Aventinum – příběh nakladatele Otakara Štorch-Mariena* (Národní knihovna) či *Josef Čapek* (Správa Pražského hradu).

Vědeckovýzkumná činnost

Sbírka zajišťovala realizaci závěrečné fáze výzkumného záměru *Instituce moderního designu* (vedoucí grantu Iva Knobloch) a stejnojmenné grantové publikace (editory I. Knobloch a R. Vondráček).

Pracovníci sbírky byli zároveň řešiteli dalších grantových úkolů: Krajinomalba na výstavách Krasoumné jednoty 1840–1890 a její dobová kritická reflexe (grant GA UK, 2007–2009, řeš. Lucie Vlčková), a Výstavní činnost Krásné jizby a její dobová reflexe (výzkumný a ediční grant GA ČR, 2008–2009, hlavní řešitel L. Vlčková, spolupráce M. Holá, P. Štembera a další).

Publikační činnost pracovníků sbírky (kromě publikací uvedených v přehledu edičního oddělení)

Iva Knobloch, Nepravděpodobné možným, in: Filip Blažek (ed.), *Plakáty sametové revoluce*, Praha 2009

Iva Knobloch, Tradice a současnost českého grafického designu, České kulturní centrum Paříž 2009 *Tenkrát na Východě. Češi očima fotografů 1948–1989*, Galerie hlavního města Prahy, KANT, Praha 2009 (spolupráce J. Mlčoch).

Lucie Vlčková, Proměny motivu stařeny na konci 19. století, in: Z. Hojda, M. Ottlová, R. Prahel (eds.), *Vetché stáří či zralý věk moudrosti?*, sborník příspěvků 28. mezioborového symposia k 19. století, Praha 2009, s. 271–283.

Jan Mlčoch – Lucie Vlčková, Jindřich Štyrský – On the Needles of These Days. Photographs from 1934 to 1935, in: *PhotoEspaña 2009*, La Fabrica, Madrid, 2009, s. 74–79.

Radim Vondráček (rec.), Jiří Šerých, Michael Rentz fecit. Michael Jindřich Rentz, dvorní rytec hraběte Šporka, *Umění LVII*, 2009, s. 94–97.

Radim Vondráček (hesla), Vincenz Raimund Grüner, Carl Friedrich Grünwald, Heinrich Günzel, in: *Saur Allgemeines Künstler-Lexikon*, München-Leipzig 2009, Bd. 63, s. 378–379, 413, Bd. 64, s. 419.

Práce s veřejností

Práce s veřejností zahrnovala přednášky, např. Alfons Mucha, MG Brno (P. Štembera), German Posters in Prague 1900, Goethe-Institut Rotterdam (P. Štembera), Deutschsprachige Kultur in Prag um 1900, Goethe-Institut Rotterdam (R. Vondráček), Česká moderní ilustrace, České kulturní centrum Paříž (I. Knobloch), Mařák a jeho žáci, Galerie Golčův Jeníkov (L. Vlčková), Artěl, UPM (L. Vlčková, J. Mlčoch), Zdeněk Vrt, Galerie Josefa Sudka (J. Mlčoch), Helena Wilsonová, Galerie Josefa Sudka (J. Mlčoch). Pracovníci vystoupili též na seminářích např.: „Josip Renau“, kulatý stůl k výstavě, Institut Cervantes Praha (J. Mlčoch), Plakáty v archivech a muzeích, SÚA (P. Štembera) a na sjezdu historiků umění: Design v uměnovědné reflexi konce 60. let, III. sjezd historiků umění 24. 9. 2009, FFUK (R. Vondráček); Tvarujete? Ozvěny radikálního designu v českých zemích, III. sjezd historiků umění 24. 9. 2009, FFUK (I. Knobloch, společně s L. Hubatovou).

Pracovníci sbírky přednášeli na vysokých školách: Teorie designu, seminář VŠUP (R. Vondráček), Dějiny a současnost grafického designu, v rámci programu Visual Arts, VŠUP (I. Knobloch), Dějiny uměleckého řemesla II, přednášky VŠUP (R. Vondráček). Vzrostl počet vedených a oponovaných diplomových a disertačních prací studentů FF UK, UJEP, VŠUP, MU Brno, UP Olomouc, KTF UK, PedF UK a dalších (kurátoři vedli či oponovali cca. 15 prací).

Dále působili v řadě odborných komisí a poradních sborů, např. v Akademii designu (I. Knobloch), porotě Gloria musaealis (R. Vondráček), v uměleckých či vědeckých radách Fakulty užitého umění a designu UJEP v Ústí n. L. (J. Mlčoch), PNP v Praze (P. Štembera), MG v Brně (I. Knobloch), ZČM v Plzni (R. Vondráček), v radě ministerstva kultury pro hodnocení projektů VaV v oboru výtvarné umění (R. Vondráček) a dalších.

Personálie

Na mateřskou dovolenou ze sbírky odešla Alice Řiháčková, na místo asistentky sbírky byla nově přijata Tereza Janoušková.

III. sbírka nábytku, kovů a různých materiálů

Pracovníci sbírky se v roce 2009 významně podíleli na vědeckovýzkumné práci muzea formou účasti na řešení grantů (institucionální grant MK ČR), vyučovali na vysokých školách včetně přípravy přednášek formou skript (VŠCHT – restaurátoři, UTB, katedra prostorového vytváření, CIEE, KU v Praze), vedli závěrečné práce – Katedra dějin umění, Universita Palackého, katedra designu UTB ve Zlíně a přednášeli v UPM (programové úterky). Budovali a vybavovali studijní depozitář nábytku v Kamenici nad Lipou (dalších 5 místností) a trezor v UPM (umístění a lokace sbírky drahých kovů).

Pohled do výstavy CubiCZmus, připravené D. Karasovou pro Videňskou Postsparkasse

Akvizice a péče o sbírky

Akvizice byly přednostně zaměřeny na design 20. století zejména českých autorů (současný šperk, nábytek, design) pro doplňování studijního depozitáře nábytku v Kamenici nad Lipou (nábytek od arch. Filsaka z Benešovy vily, Harry Bertoia – křesla, pánský pokoj továrníka F. Kurze od arch. Leopolda Bauera – žádost o dotaci na MKČR). Od stálého mecenáše UPM Jiřího Emlera průběžně přicházely další zisky, z nichž výběr se stal součástí pamětní místnosti v zámku Nové Hrady u Litomyšle a dalších tamních prostorů. Mezi významné akvizice r. 2009 se řadí:

- nábytek z Benešovy vily, Sezimovo ústí, od arch. Filsaka, 70. léta, převod z Úřadu vlády ČR
- novorenesanční skříň s pozůstalosti režiséra K. Jerneka, kolem 1890, dar
- dvě křesla drátěná, Harry Bertoia, 1952, nákup aukční síň Sypka
- Leopold Bauer, pánský pokoj továrníka F. Kurze v Krnově, kolem r. 1900, nákup – žádost o dotaci
- slonovinové sošky – asistenční figurky ze skupiny Kalvárie, 16. století, prohlášeny kulturní památkou
- nákup souborů šperků od renomovaných výtvarníků (např. V. K. Novák, K. Weisslechner, P. Vogel)
- menší skupiny děl mladých autorů (např. M. Richterová, K. Olšáková, Z. Vacek)
- kávová souprava z alpaky od firmy Sandrik, Bohumil Južnič (dar)
- stojací nastavitelná lampa Napako, niklovaná mosaz, leštěná ocel (dar)
- smetáček s lopatkou, Ladislav Sutnar, niklovaná mosaz

Stávající depozitáře byly vybavovány policemi a dalšími doplňky (dřevořezby v Kamenici nad Lipou, sbírka šperku a drahých kovů v trezoru UPM). Vyhotoveny byly lokačních seznamy předmětů přenesených do zrekonstruovaného trezoru (liturgie, hodinkové strojky, slonovina, minerály, emaily). Pokračovalo budování studijního depozitáře nábytku 19. a 20. století v Kamenici nad Lipou – instalace nábytku z 1. poloviny 20. století, do vyrobených polic, na sokly a další výstavní vybavení, inventarizace a řešení popisů s cílem zpřístupnění celé expozice v r. 2010. Pokračovala také digitalizace záznamů z odborných karet – databáze Demus a fotodokumentace předmětů. Nového uložení se dostalo sbírce poutních odznaků. Započalo vystěhovávání půdních depozitářů v hl. budově – lustry, obecné kovy. Z dotace MK ČR byla provedena rekonstrukce původních potahů, výroba replik a následné přechalounění tří kubistických židlí Pavla Janáka (inv. č. 55.861–3).

Prezentace sbírek – výstavy, stálé expozice, zápůjčky

Byla dokončena samostatná expozice barokního uměleckého řemesla ve Schwarzenberském paláci NG (viz výše), uskutečnily se změny a doplňky expozice 19. a 20. století ve Veletržním paláci. Stálá expozice v Nových Hradech byla doplněna a rozšířena, stejně jako došlo ke změnám ve stálé expozici na zámcích Hrubý Rohozec a Lemberk. Byl vyklizen depozitář nábytku ze zámku Klášterce nad Ohří. Sběrka se podílela na výstavách *Artěl*, *Bruselský sen* a jejich reprízách v zahraničí a zúčastnila se i dalších domácích i zahraničních výstav, které muzeum nepořádalo (výstava českého kubismu ve Vídni *CubiCZmus*), a zápůjček jako *Česká medaile 19. století* v NM či *Cesty ornamentu* v muzeu v Roztokách.

Vědeckovýzkumná činnost

Probíhala práce na kapitolách a medailonech publikace v rámci grantu Instituce moderního designu (D. Karasová, P. Matějovičová, J. Nimrichter, M. Stříbrný), a dále základní výzkum a příprava katalogu a výstavy o Ústavu bytové a oděvní kultury (v plánu na r. 2011).

Publikační činnost

Daniela Karasová, Petra Matějovičová, Jiří Nimrichter, Michal Stříbrný, kapitoly katalogu *Artěl. Umění pro všední den*, Praha 2009.

D. Karasová, Tschechischer Kubismus in der angewandten Kunst, in: Monika Wenzel-Bachmayer (ed.), *CubiCZmus. Die Dekonstruktion der Moderne in Prag* (kat. výst.), Museum Postsparkasse, Wien 2009, s. 6–33.

Daniela Karasová, kapitola o nábytkové a interiérové tvorbě Josefa Gočára do stejnojmenné publikace (Lukeš, Kotalík, Havlová), nakl. Titanic, vyjde 2010.

Práce s veřejností

Odborní pracovníci sbírky se zúčastnili řady přednášek a komentovaných prohlídek ve stálé expozici i v krátkodobých výstavách v rámci muzejních úterků (D. Karasová, P. Matějovičová, M. Stříbrný).

D. Karasová pravidelně přednášela na odborných a vysokých školách – Centre for International Educational Exchange, UK v Praze, Rudolfinská akademie, Vysoká škola chemicko-technologická, spolupracovala na výuce s VŠUP, externě vyučovala na Katedře prostorového vytváření UTB ve Zlíně. Pracovníci sbírky byli členy odborných komisí: Poradní sbor a nákupní komise NTM, Akademie Czech Grand Design, Asociace klenotníků a hodinářů, porota soutěže Šperk roku, porota soutěže pro svítidla, Pragointerier.

Personálie

Stav nezměněn.

IV. sbírka textilu, módy a hraček

Pracovnice sbírky se v minulém roce soustředily především na řádné dokončení mimořádné inventury, úkoly vyplývající z přípravy grantové publikace a spolupráci při vytváření podkladů pro projekt nového centrálního depozitáře.

Akvizice a péče o sbírky

Akviziční politika v roce 2009 byla stejně jako v předešlých letech do jisté míry omezována nedostatkem místa v depozitářích. Přesto byla sbírka obohacena o řadu významných přírůstků, jejichž většinu získalo UPM darem díky laskavosti majitelů. Z celkového počtu 243 předmětů (191 darů, 42 zakoupeno) se řadí k nejvýznamnějším oděvy a oděvní doplňky z přelomu 19. a 20. století, především dámské secesní šaty české proveniencí a soubor doplňků z pražské lékárnické rodiny. Dále byla sbírka rozšířena o konvolut oděvů současných oděvních návrhářů především mladé a střední generace, z nichž mnohé získaly prestižní ocenění (Denisa Nová, Pavel Ivančic, Hana Zárubová, Zuzana Kubíčková, Martina Nevařilová, Jaroslava Procházková). Tento soubor významně přispěl k rozšíření sbírky současného designu. Při doplňování sbírky se zaměřujeme na vyhledávání předmětů, které se vztahují k probíhajícím badatelským aktivitám a připravovaným výstavám především pražské módní tvorby první poloviny 20. století (E. Uchalová) a Textilní tvorba – ÚBOK (K. Hlaváčková). Také sbírka hraček se rozšířila o nové přírůstky, doplňující soubor dětských stolních her přelomu století a soubor hudebních hraček, a dále o přírůstky z oblasti poválečné hračky především z tvůrčí dílny L. Niklové. Současně byla zakoupena porcelánová busta panenky z období *biedermeieru*, která významně doplní stěžejní část sbírky, kterou tvoří kolekce panenek. Sběrka liturgických textilií byla obohacena o kasulový kříž z přelomu 19. a 20. století (M. Janatová-Grill).

V depozitáři historického textilu byla dokončena soupisová část mimořádné inventury včetně kolacionace s odbornou kartotékou. Také byla kompletně dokončena inventura hraček a jejich přemísťování do depozitáře v Kamenici n. L. Péče o exponáty a manipulace s nimi tvořila důležitou část pracovního programu sbírky jednak v souvislosti s probíhající inventurou, jednak v rámci projektu nového uložení sbírek, pro který jsme získali finanční podporu MK v rámci ISO v minulých letech. Časově i fyzicky náročnou práci se sbírkami si vyžádala výstavní činnost UPM a zápůjčky. Průběžně byly ošetřovány nové akvizice tak, aby mohly být uloženy v depozitářích.

Prezentace sbírek

Probíhající inventura sbírky textilu a módy a hraček neomezila v žádném směru prezentaci sbírky, která se soustředila na přípravu výstavních projektů na následující roky: ÚBOK a Pražské módní salony první poloviny 20. století.

Pohled do expozice exponátů ze sbírky textilu na výstavě Artěl v Gentu

Mimo vlastní akce se sbírka textilu zúčastnila výstav jiných institucí zápůjčkami i odbornou spoluprací. Stále pokračovala výstava k jubileu vzniku ČSR, která se pod názvem *Republika* konala v NM v Praze: oděvy, doplňky, textilní předměty do interiérů (E. Uchalová, K. Hlaváčková, L. Smetanová, H. Toldeová) a brněnská repríza výstavy *Bruselský sen*: dekorační tkaniny, oděvy, módní doplňky

(K. Hlaváčková, H. Toldeová). V zahraničí jsme se zúčastnili putovní výstavy *Cold War 1945–1975* organizované Victoria and Albert Museum v Londýně, která pokračovala v Roveretu v Itálii a Vilniusu v Litvě: dámský oděv z paličkované krajky podle návrhu Evy Fialové z roku 1967 pro Expo Montreal. Dále sbírka zapůjčila celkem 64 exponátů na výstavy: *Svět dětí na šlechtických sídlech*, Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy, 30. 4 – 30. 9. 2009 *Zpátky do pelíšků aneb jak žily Husákovy děti*, Městské muzeu ve Dvoře Králové, 13. 10.– 2. 11. 2009 *Ozdoby vánočního stromku*, Regionální muzeum v Chrudimi, 10. 12. 2009 – 31. 1. 2010

Vědeckovýzkumná práce

Kurátorky textilních sbírek se v rámci své specializace podílely na plnění společných muzejních výzkumů a věnovaly se i individuálním výzkumným projektům. E. Uchalová se věnovala přípravě publikace a výstavy Pražských módních salonů 20.–30. let, která bude realizovaná na podzim roku 2011, včetně mezinárodní rešerše o salonu Rosenbaum a jeho vztahu k pařížským módním závodům. K. Hlaváčková se soustředila na výzkum českého textilního a oděvního designu druhé poloviny 20. století, který bude prezentován v publikaci a na výstavách věnovaných ÚBOKu. M. Janatová-Grill se připravovala na složení PhD. zkušek na katedře dějin umění FF UK. V této souvislosti pokračovala ve výzkumu pro svou disertační práci na téma Církevní textil 19. století. M. Míčová se věnovala rešerším v oblasti poválečné české hračky a zároveň výzkumu současné měnící se situace na poli odborného školství a stavu současné uměleckořemeslné hračkářské scény (pro následný ediční a výstavní projekt). S tím souvisela i práce na zpracování pozůstalosti české výtvarnice Marie Černé – Běhounkové a dokumentace děl Víta Gruse, jejichž odkaz je součástí sbírkového fondu IV. sbírky UPM.

Publikační činnost

Nejvýznamnějšími edičními počiny sbírky textilu v roce 2009 byly publikace UPM (Artěl) a přípravy grantové publikace. Pokračovala účast na projektu *Encyklopedia of World Dress and Fashion*, připravované nakladatelstvím Berg v Oxfordu (E. Uchalová, K. Hlaváčková). Dále byly dokončeny příspěvky:

Eva Uchalová, Rozkvět šněrovacího umění, in: *Tělo a tělesnost v 19. století*, sborník symposia pořádaného ÚDU AV ČR v Plzni, odevzdáno do tisku

Markéta Janatová-Grill, text o řádovém liturgickém oděvu a liturgickém textilu pro připravovanou publikaci o Strahovském klášteře, odevzdáno do tisku.

Práce s veřejností

Pracovnice sbírky se účastnily konferencí (Rozkvět šněrovacího umění, konference Tělo a tělesnost, ÚDU AV ČR, Plzeň, E. Uchalová) a přednesly řadu přednášek jak v rámci propagace stálé expozice, tak i v rámci tematických přednáškových cyklů: Artěl a jeho textilní produkce (K. Hlaváčková, E. Uchalová, přednáška v UPM); Barokní a liturgický oděv (M. Janatová-Grill, přednáška v NG Schwarzenberský palác); Barokní oděv (E. Uchalová, přednáška tamtéž); Móda 19. století (E. Uchalová, přednáška v Oblastní galerii v Liberci); Móda první republiky (E. Uchalová, přednáška v Národním muzeu k výstavě Republika).

Pozornost médií byla i v roce 2009 soustředěna převážně na design 20. století Opakovaně probíhala spolupráce s ČT na natáčení pořadu Retro: oděvy a hračky (K. Hlaváčková, M. Míčová), dále pořad o odívání královen (E. Uchalová). V letní měsících TV Nova natáčela pořad o plavkách (E. Uchalová), Český rozhlas Rádio Wave (K. Hlaváčková) vysílal sérii krátkých pořadů o oděvním designu. Mimo tyto činnosti se kurátorky věnovaly konzultacím a rešerším ve spolupráci s partnerskými institucemi: Pražský hrad, Národní muzeum, Východočeské muzeum Pardubice, muzeum v Olomouci, Textilní muzeum v České Skalici, Středočeské muzeum v Roztokách, Severočeský památkový ústav, Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, Muzeum klobouků Nový Jičín, Museum der Stadt Wien. Spolupráce se týkala odborné textilní problematiky, oblasti historické módy i péče o textilní sbírky a jejich uložení. Konzultační aktivita kurátorek směřovala také k veřejnosti, u které narůstá zájem o textil a módu v souvislosti s výstavní činností muzea.

O sbírku textilu, módy a hraček projevila zájem celá řada badatelů z řad odborníků i studentů. Největšímu badatelskému zájmu se trvale těšily oděvní exponáty, ale také krajky a barokní paramenta (na tomto poli je především významná spolupráce M. Janatové-Grill s Radkem Martinkem, který se zabývá paramenty v církevních fondech). Setrvalý zájem jeví veřejnoprávní média (TV, rozhlas, časopisy) o hračky Libuše Niklové. Tento zájem byl ohlasem výstavy Expo Brusel 58, kde se tvorba L. Niklové připomněla v kontextu doby svého vzniku.

E. Uchalová byla členkou poradního sboru pro akviziční činnost v Muzeu hl. m. Prahy a členkou komise ISO MK ČR. K. Hlaváčková působila jako konzultant Mezinárodního Trienále tapiserie v Lodži při výběru umělců reprezentujících ČR. Dále je členem poroty Trienále české krajky

ve Vamberku, poroty soutěže Šperk roku 2009 a členem Akademie designu. M. Míčová je členkou Syndikátu novinářů ČR, v jeho rámci působí jako recenzentka výstavních projektů.

Sbírka napomáhala výchově mladých odborníků formou konzultací a vedení závěrečných prací či praxí, zvláště studentů z DAMU, VŠUP a z olomoucké univerzity. Dlouhodobou spoluprací s DAMU představují přednášky K. Hlaváčkové o dějinách odívání pro katedru scénografie, obor kostým a maska. Užitečná pro obě strany je též spolupráce UPM se školami v oboru restaurování, při které pod vedením restaurátorky Aleny Samohýlové získávají studenti zkušenosti s ošetřením historických textilií a muzeum si tím rozšiřuje počet konzervovaných předmětů. V roce 2009 takto pracovali studenti Vysoké školy chemicko-technologické, Střední umělecké školy textilních řemesel, Vyšší odborné školy textilních řemesel a Střední průmyslové školy grafické.

Personálie

V podzimních měsících proběhly v oddělení personální změny. E. Uchalová předala vedení sbírky K. Hlaváčkové. M. Míčová se stala kurátorkou sbírky hraček a převzala agendu povolování vývozů. M. Janatová-Grill odešla na mateřskou dovolenou. Byla přijata nová dokumentátorka Jitka Svobodová.

6/ Ostatní oddělení muzea

Muzeum textilu v České Skalici

Muzeum textilu se v roce 2009 soustředilo na sběr dokladů textilní tvorby, záchranný sběr textilních strojů, evidenci a inventarizaci sbírky vzorníků v souvislosti s jejich konzervováním a uložením do upravovaných depozitářů, které jsou ve vlastní budově a v pronajatém objektu. V souvislosti s tím byla upravena stálá expozice textilních stavů.

Výstavní činnost je popsána v části věnované výstavám. V souvislosti se začleněním Muzea textilu do struktury UPM se zintenzivnila celorepubliková propagace výstav i expozic a doprovodné edukativní činnosti.

Pokračovala badatelská a přednášková činnost a spolupráce se školami a odbornými institucemi, v rámci které se uskutečnily i zápůjčky na zahraniční výstavu (Expo '58 Brusel do Bratislavy). Výsledky práce muzea byly publikovány v regionálním tisku a periodikách. Pracovníci muzea se zúčastnili odborných školení a seminářů (Textil v muzeu, Brno, Letní škola historiků, Muzeum a rodina). Muzeum má v současnosti čtyři stálé zaměstnance.

Zámek Kamenice nad Lipou

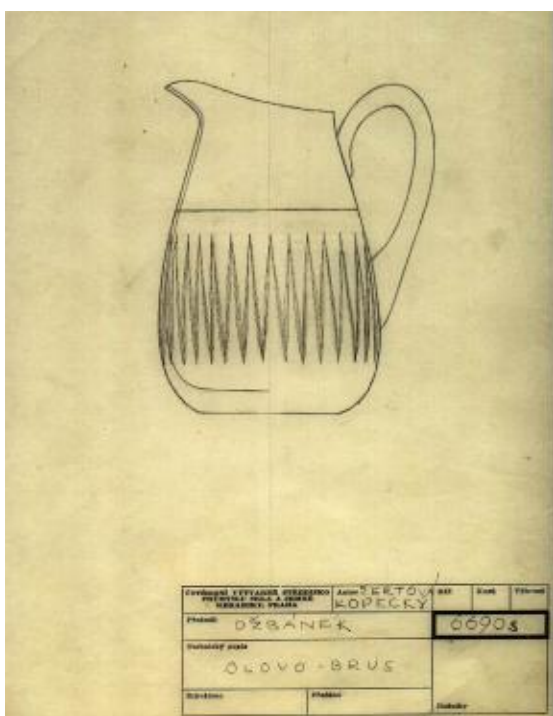
V Kamenici nad Lipou pokračovala přestavba studijního depozitáře nábytku (bylo dokončeno 6 sálů východním směrem), probíhala inventarizace a nová lokace nábytku, úprava a inventarizace depozitářů dřevořezeb a grafiky, byla přepravena a nově instalována sbírka Františka Kyncla. Denní agendu tvořila expedice a příjem depozit, doplňování dokumentace, čištění a pravidelná údržba depozit včetně ochranných preventivních opatření. Hlavní akcí, která se těší velkému zájmu výrobců, profesní i laické veřejnosti, byl opět letní festival Hračkobraní – přehlídka hraček, jejich návrhářů a výrobců, včetně prací studentů uměleckých škol a sběratelů z ČR i zahraničí.

7/ Centrum dokumentace sbírek

Hlavním úkolem CDS v uplynulém roce byla evidence a dokumentace sbírkového fondu UPM a péče o sbírkové předměty a dokumenty uložené v oddělení.

Na prezentaci sbírek se oddělení podílelo zápůjčkou situačního plánu Jižního města na výstavu Národního muzea *Be Free* v listopadu 2009. Oddělení se podílelo na vzdělávací činnosti muzea přednáškami „Počátky uměleckoprůmyslového muzea v Praze“ v Národním muzeu, „Sociologie bydlení v 50. letech“ (konference Věda a technika v českých zemích 1945–1960, Národní technické muzeum, 20.–22. října 2009) a „Design v každodenním životě a design v muzeu“ (diseminační seminář s tématem Design a řemeslo, Beroun, 20. 11. 2009).

Výzkum probíhal v souvislosti s účastí na plnění výzkumného záměru Instituce moderního designu v českých zemích od 20. století do současnosti a byl zaměřen k výslednému publikování kapitol vztahujících se k předpokladům designérské tvorby v 19. století (Filip Wittlich) a designu 40. a 50. let 20. století (Lucie Zdražilová). Vedle grantového výzkumu probíhal také výzkum v domácích archivech, zaměřený na mapování průmyslové produkce výrobního závodu Gumotex. Součástí výzkumu byla také kapitola „Artěl a společnost“ publikovaná v katalogu výstavy *Artěl: Umění pro všední den 1908–1935*, Praha 2009, s. 35–44. Další publikační činnost zahrnovala drobnější příspěvky v časopisech *Art & Antiques*, *Panorama* a *Era 21* (L. Zdražilová).

Džbánek, matrice pro ÚBOK, Jiřina Žertvová, Vladimír Kopecký, 1957

V průběhu roku byla k následné digitalizaci připravena plánová dokumentace Müllerovy vily, která současně prošla restaurátorským ošetřením. Badatelské dotazy byly zodpovídaný především elektronickou poštou a stejně tak byl zasílán skenovaný materiál.

Staveniště Müllerovy vily, foto někdejší archiv firmy Pařík a spol., 1929

V oblasti dokumentace sbírek vykonávalo oddělení metodický dohled nad plněním databáze Demus v rámci muzea. Z prostředků programu ISO bylo naskenováno a do archivačního systému Xenia zavedeno 62 tisíc odborných inventárních karet. Databáze Demus byla doplněna o 100 tisíc záznamů sbírkových předmětů. Tím byla dokončena hlavní práce na vytvoření páteří digitální dokumentace sbírek UPM a vytvořeny předpoklady pro přechod k detailnějšímu zpracování sbírek a zpracování doplňujících dílčích informací k jednotlivým předmětům. Současně byla metodicky zajišťována průběžná inventarizace sbírek, která zahrnovala 15 800 sbírkových předmětů a souborů (F. Wittlich).

V oblasti evidence byly vykonávány běžné úkoly, vedení přírůstkových a inventárních knih, majetkoprávního protokolu, příprava nákupní komise a hlášení do Centrální evidence sbírek MK ČR. Evidováno nově bylo 102 položek přírůstků, celkem 870 předmětů a jejich souborů, z toho 21 položek nákupů z vlastních zdrojů, 71 položek darů od soukromých osob i institucí. Pět položek bylo získáno převodem a dodatečným zápisem. V evidenci II. stupně bylo vyjma grafické sbírky zaevidováno 450 sbírkových předmětů a jejich souborů. Vyřazeny z evidence byly z důvodu přebytečnosti dva úbytky (čtyři předměty).

Součástí agendy evidence sbírek bylo vedení a příprava smluv pro zápůjčky v rámci ČR a součinnost s orgány státní správy (J. Croy, J. Štěpánková, L. Koutná).

Ve **fotografickém ateliéru** bylo v průběhu roku zhotoveno 2385 fotografií sbírkových předmětů v tiskové kvalitě. Dále bylo fotografováno 1402 dalších předmětů pro výstavní a výzkumné účely. Součástí práce fotografického ateliéru (Gabriel Urbánek, Ondřej Kocourek, Jiří Homola) byla archivace a zálohování dat a zhotovování dokumentace muzejní činnosti (výstavy, stálé expozice společenské a odborné akce).

Fotografie Jindřicha Štyrského – podklad pro reprodukci v katalogu výstavy v Modeně

8/ Restaurátorské oddělení

Práce restaurátorů byla určována zejména výstavním programem UPM, protože většina sbírkových předmětů vybraných kurátory na výstavní akce potřebovala restaurátorské ošetření. Šlo o různý rozsah, od jednoduché kontroly a vyplnění protokolů o stavu předmětů až po komplikované restaurování zásadního významu.

Do obvyklého chodu restaurátorského oddělení (stejně jako do provozu celého musea) stále více zasahovaly připravované stavební akce:

1. Vyklízení půdních depozitářů souvisejících s rekonstrukcí historické budovy
Restaurátoři ve spolupráci s pracovníky sbírek kontrolovali, balili a stěhovali předměty, v některých případech schvalovali nebo stanovovali postup a způsob balení s ohledem na rizika poškození.
2. Chystaná výstavba centrálního depozitáře
Vyžadovala součinnost restaurátorů s kurátory a správci sbírek při stanovování technických parametrů nového depozitáře, navrhování způsobů uložení sbírek, řešení restaurátorských atelierů a všech souvisejících pracovišť.

Počet restaurovaných a konzervovaných předmětů v roce 2009

Práce restaurátorů UPM

Restaurování (práce zásadního charakteru)	104 ks
Konzervování (čištění a práce menšího rozsahu)	949 ks
<hr/>	
Celkem	1.053 ks

Práce externích restaurátorů

Restaurování zásadní	12 figurek
Restaurování zásadní (z programu ISO)	3 podmalby, 3 židle, 1 kasule
	19 ks
Konzervování (čištění) sbírky grafiky	2555 ks

Celkem externisté .....

	2574 ks
--	---------

Práce s veřejností

Restaurátorské oddělení spolupracuje s odbornými školami (SPŠ a VOŠ grafická, Praha 1, SŠ a VOŠ textilního výtvarnictví, Praha 1, VŠCHT Praha 6, VOŠUP Turnov, VOŠ Písek), zejména přicházejí z těchto škol praktikantni do jednotlivých atelierů (cca 15 osob).

Účastní se seminářů: XIV. seminář restaurátorů a historiků v Brně (restaurování papíru) či přednášek: NM – Přírodní barviva pro textil v historii, UPM – Restaurování stolní ozdoby + totéž na konferenci restaurátorů v Hradci Králové.

Provádí odbornou a metodologickou pomoc dalším institucím, např. NM – historické oddělení, Regionální muzeum v Roztokách, Muzeum Hustopeče, MM Chomutov, Regionální muzeum v Jílovém u Prahy, Muzeum Čelákovice, Muzeum hraček Pražský hrad, Kriminalistický ústav Praha.

9/ Oddělení prezentace sbírek

V roce 2009 výrazně vzrostla výstavní aktivita muzea nejen v ČR, což bylo dáno začleněním Muzea textilu v České Skalici, ale také v zahraničí, kde UPM iniciovalo a spolupořádalo osm výstav. V hlavní budově bylo uspořádáno sedm výstav, v Galerii Josefa Sudka tři výstavy a v jiných prostorách v Praze UPM spolupořádalo další tři výstavy a převzalo záštitu nad dvěma projekty. V Muzeu v České Skalici se uskutečnily čtyři výstavy, V Kamenici nad Lipou čtvrtý ročník tradičního festivalu Hračkobraní doplněný o novou expozici hraček. UPM dokončilo novou stálou expozici Barokního uměleckého řemesla ve Schwarzenberském paláci (NG v Praze) a upravilo expozici porcelánu v Klášterci nad Ohří. V Kamenici nad Lipou pokračovalo budování studijního depozitáře nábytkového umění.

Tato rozsáhlá výstavní činnost byla do značné míry financována z výnosů výstav pořádaných UPM v zahraničí a z příspěvků MK ČR z Fondu kulturních aktivit. Pozitivně se projevila skutečnost, že výstavní program byl koncipován jako celek s mírně ziskovým rozpočtem, kdy prostředky získané v zahraničí umožnily uskutečnění domácích výstav a přípravu publikací k nim. Ve výsledku tak bylo možné doplnit chybějící personální kapacity externími spolupracovníky (např. při výstavě České fotografie 20. století v Bonnu) a i díky tomu vzrostl počet výstav na 31 a publikací k nim na šest domácích titulů a pět zahraničních. Souběžně pokračuje příprava na dalších titulech (Instituce moderního designu 20. století) nebo jazykových verzích stávajících titulů (Česká fotografie 20. století, Biedermeier v anglické verzi, Artěl v německé verzi a další).

Rostoucí aktivity muzea se promítly i do dílčích oblastí práce oddělení prezentace: práce s veřejností, edukace, marketingu, produkce a ediční činnosti.

V následujících odstavcích jsou podrobné zprávy o vzdělávací činnosti, komunikaci, ediční činnosti a marketingu. Ostatní práce oddělení se prolíná s jinými činnostmi muzea, které zmiňují jednotlivé sbírky nebo oddělení (produkce výstav a registr).

Muzejní pedagogika

Bylo realizováno celkem 45 programových úterků se vzdělávacími programy o sbírkovém fondu muzea a krátkodobých výstavách.

Hlavními tématy přednáškových cyklů byly: Artěl: Umění pro všední den 1908–1935, Barokní umělecké řemeslo ze sbírek UPM v Praze ve Schwarzenberském paláci a první cyklus přednášek z oblasti edukace Britské muzejní inspirace.

Centrum muzejní pedagogiky UPM v Praze pokračovalo ve spolupráci s Pedagogickou fakultou UK v Praze. Čtrnáctá výtvarná dílna pro veřejnost Příběhy na skle a porcelánu ve spolupráci s katedrou výtvarné výchovy PedF UK v Praze se uskutečnila při příležitosti Dne dětí 1. června 2009 k výstavě Daniel a Ignác Preisslerové: Barokní malíř skla a porcelánu. Studenti jednooborového studia výtvarné výchovy provedli účastníky netradičním způsobem výstavou a na zahradě muzea jim nabídli výtvarné činnosti a experimenty související s inspiračními zdroji a procesem tvorby malířů. UPM navštívilo v tomto roce celkem 15 003 žáků a studentů, tzn. o 13% méně než v minulém roce. Muzeum navštívilo 252 školních skupin s 3548 žáky a studenty.

UPM vydalo samoobslužné pracovní listy *Příběhy na skle a porcelánu* ke krátkodobé výstavě Daniel a Ignác a Preisslerové: Barokní malíř skla a porcelánu v české a anglické verzi a ke krátkodobé výstavě *Návraty paměti: Majetek obětí holocaustu* samoobslužné pracovní listy *Hledání ztracené paměti / (Mini)průvodce hloubavého návštěvníka světem uloupeného dědictví* v české a anglické verzi.

Výtvarný materiál sponzoroval částkou 30 000 Kč partner výtvarného ateliéru UPM v Praze, firma KOH-I-NOOR HARDMUTH v Českých Budějovicích.

Koncepce a realizace projektů v edukační oblasti: Vladimíra Sehnalíková

Externí spolupráce: Hana Havlůjová, Michaela Kalíková

Externí průvodkyně ve stálé expozici: Anna Meissnerová

Externí průvodkyně krátkodobých výstav: Dita Hálová

Aktivní programy v krátkodobých výstavách

Celkem bylo realizováno 26 forem aktivních programů k 7 krátkodobým výstavám.

Spolupráce se školami

Katedra výtvarné výchovy PedF UK v Praze

Katedra dějepisu PedF UK Praze

VŠUP Praha

Programové úterky v UPM Praha pro veřejnost

Bylo realizováno 45 programových úterků, ve kterých se uskutečnilo celkem 46 programů.

Komentované prohlídky stálé expozice a krátkodobých výstav s průvodcem

Realizováno bylo 11 komentovaných prohlídek stálé expozice nebo krátkodobé výstavy pro objednané školní skupiny, z toho 6 v českém a 5 v anglickém jazyce.

Programy pro školy

ZŠ TGM Ruzyně, 2 programy Artěl, ZŠ Meteorologická Praha 4, 3.–5. třída integrovaná, Stroje času, ZŠ Pod Marjánkou, hod. programu ke stálé expozici 8. třída, ZŠ Lužiny, 9. třída, program k výstavě Daniel a Ignác Preisslerové, barokní mistři skla a porcelánu, program pro muzeum Pardubice k rudolfinské době

Výtvarné dílny

a/ Příběhy na skle a porcelánu

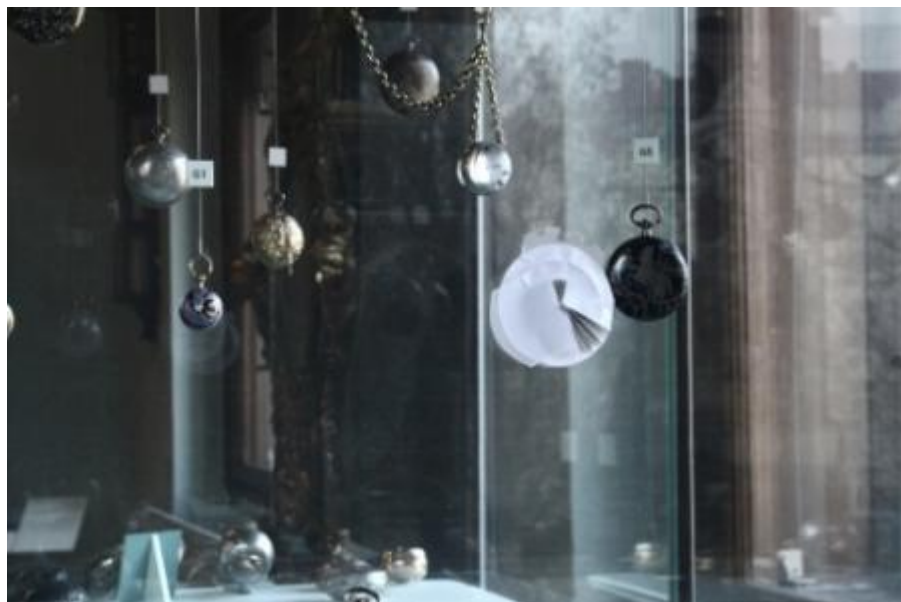
Třináctá výtvarná dílna pro veřejnost konaná ve spolupráci s katedrou výtvarné výchovy PedF UK v Praze se uskutečnila při příležitosti Dne dětí 1. června 2009 od 10 do 18 hodin k výstavě Daniel a Ignác Preisslerové. Studenti jednooborového studia výtvarné výchovy provedli účastníky netradičním způsobem výstavou a na zahradě muzea jim nabídli výtvarné činnosti. Dílny se zúčastnilo 82 návštěvníků.

Studenti vytvořili i webové stránky výtvarné dílny, které je možno shlédnout proklikem z webových stránek muzea. Výstava k výtvarné dílně pro veřejnost Příběhy na skle a porcelánu na 10 panelech v chodbě muzea před ateliérem pro návštěvníky byla instalována při příležitosti Muzejní noci v červnu 2009 na chodbě muzea, součástí programu Muzejní noci se stala i projekce dekorů vytvořených účastníky výtvarné dílny.

b/ Vánoční dílna pro veřejnost

Tématem dílny byla výroba originálních vánočních ozdob, inspirovaných materiály jednotlivých sálů stálé expozice UPM a zúčastnilo se jí 78 návštěvníků.

c/ Vánoční hra pro veřejnost

Do každého z pěti sálů stálé expozice jsme umístili vánoční ozdoby inspirované materiály vystavených exponátů, které vyrobili účastníci výtvarné dílny, motivovali návštěvníky k jejich hledání a inspiraci pro vlastní vánoční stromeček.

Tematické akce (svátky, atd.)

Projekt Oživená zahrada (představujeme účastníky keramického symposia v Roztokách...) pokračoval již slavnostním jarním otevřením zahrady s vernisáží nových objektů z keramického symposia a setkáním s autory

Muzejní noc 2009

Výstava *objektů* vytvořených účastníky výtvarné dílny Příběhy na skle a porcelánu ke krátkodobé výstavě Daniel a Ignác Preisslerové, barokní malíři skla a porcelánu ve spolupráci s KVV PedF UK v Praze, projekce dekorů, živá hudba: koncerty hudebních skupin 2+2 Sax Quartet a Mimosy po celou dobu konání muzejní noci, módní přehlídka Múzování Vyšší odborné školy oděvního návrhářství, instalace vybraných objektů z výstavy Letní keramická plastika v Roztokách u Prahy 2008 Hlavní budovu a Galerii Josefa Sudka navštívilo 7.600 návštěvníků.

Prezentace výchovně vzdělávací činnosti UPM pro veřejnost

- zpracování a přednesení příspěvku Muzeum a škola spolu pro rodinu ve spolupráci s Janou Němečkovou na konferenci Muzeum a škola ve Zlíně, 18. – 19. 3. 2009.
- zpracování stejnojmenného příspěvku Acta musealia 2009/3 MJVM ve Zlíně Muzeum a škola prezentace edukační činnosti UPM pro rodinné skupiny na semináři Muzeum a rodina, pořádaného 19. 11. 2009 AMG ČR
- seminář muzejní pedagogiky pro studenty KVV UJEP v Brně
- 3 semináře pro II. a IV. ročník KVV PedF UK v Praze
- seminář pro II. a IV. ročník studentů jednooborového studia VV pro ZUŠ katedry výtvarné výchovy PedF UK Praze s doc. Marií Fulkovou a MgA. Lucíí Tatarovou k přípravě výtvarné dílny k výstavě Daniel a Ignác Preisslerové
- seminář pro II. ročník KVV příprava výtvarné dílny
- PedF UK, KDDD, Rozšiřující studium, 2. roč. předmět: Regionalistika, téma: Krajina
- PedF UK, KDDD, Rozšiřující studium, 2. roč. předmět 1: Regionalistika, téma: Hmotné dědictví, objektové učení, výtvarná dílna k objektovému učení
- seminář pro KDDD PedF UK v Praze, Muzea a galerie jako místa vzdělávání (vzdělávací strategie UPM, objektové učení), Vzdělávací potenciál kulturního dědictví (vzdělávací strategie UPM, objektové učení)
- seminář Muzeum a rodina pro AMG ČR

Účastníci semináře Muzeum a rodina, knihovna UPM

Vzdělávání

Účast na konferenci Muzeum a škola ve Zlíně 18.–19. 3. 2009
koncepce a organizace semináře AMG Muzeum a rodina pro pracovníky muzeí ČR

Publikační činnost

Příspěvek do sborníku Zlín

Sponzor výchovně vzdělávacích aktivit 2008

KOH-I-NOOR HARDMUTH v Českých Budějovicích, patron ateliéru pro návštěvníky, výtvarný materiál na základě smlouvy ve výši 30.000 Kč

Vydavatelská činnost

Autorem grafické úpravy publikace oceněné v soutěži Nejkrásnější česká kniha roku 2009 je Štěpán Malovec

V roce 2009 bylo vydáno dosud nejvíce původních titulů UPM a současně i katalogů k zahraničním výstavám – celkem 11 titulů. Povzbuzením činnosti bylo, že monografie *Biedermeier. Umění a kultura v českých zemích 1918–1948* (ed. Radim Vondráček, UPM – Gallery 2008) byla v r. 2009 vyhlášena Muzejní publikací roku 2008 v soutěži Gloria musaealis. Publikace Artěl byla přihlášena v kategorii Katalogy soutěže o Nejkrásnější českou knihu.

Publikace vydané v českém jazyce

Artěl. Umění pro všední den 1908–1935

Oceněno: Nejkrásnější česká kniha roku 2009 – 3. místo v kategorii Katalogy (vyhl. 2010)
Obsáhlá publikace seznamuje se čtvrt století trvajícím činností družstva Artěl – jedné z nejvýznamnějších institucí českého užitého umění a designu první poloviny 20. století. Artěl, založený v Praze roku 1908, sdružoval nejvýznamnější osobnosti české výtvarné scény. V počátcích se soustředil na navrhování a produkci „drobného umění pro všední den“ – menších užitečných a dekorativních předmětů ze dřeva, keramiky, kovů a dalších materiálů, následně však svou činnost rozšířil i na komplexní řešení bytových a komerčních interiérů. V průběhu činnosti se v Artělu střetávalo více názorových proudů, ale společné vždy zůstávalo úsilí o prosazení moderního výtvarného myšlení do oblasti užitého umění a snaha podílet se na kultivaci bytové kultury a životního stylu. Můžeme tedy i dnes říci, že Artěl je součástí evropské moderny stejně jako inspirující Wiener Werkstätte v Rakousku či hnutí Bauhaus v Německu.
Publikaci vydalo UPM a nakladatelství Arbor vitae ke stejnojmenné výstavě konané v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze ve dnech 27. listopadu 2008–1. března 2009.

autor koncepce, editor: Jiří Fronek

texty: Helena Brožková, Jiří Fronek, Konstantina Hlaváčková, Vendula Hnídková, Daniela Karasová, Helena Koenigsmarková, Marie Míčová, Petra Matějovičová, Jan Mičoch, Jiří Nimrichter, Michal Stříbrný, Michael Třeštík, Eva Uchalová, Lucie Vlčková, Radim Vondráček, Lucie Zadražilová

vydání: české

grafický design: Štěpán Malovec

formát: 28 x 21 cm, pevná vazba

počet stran: 400

počet reprodukcí: 750

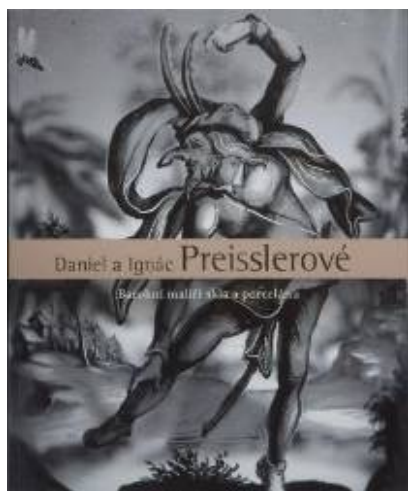
náklad: 1200 ks

ISBN: UPM: 978-8071-081-4

ISBN: Arbor vitae: 978-80-87164-12-9

cena: 840,- Kč

Daniel a Ignác Preisslerové – barokní malíři skla a porcelánu

Obálka publikace, grafický design Studio Minimax

Publikace je věnována významnému souboru předmětů se specifickou malbou na skle a porcelánu. Autorem zmíněných prací bývá většinou označován pouze Ignác Preissler (1676–1741), nejnověji také jeho otec Daniel (1636–1733). Oba umělci byli činní ve východočeském Kunštátu. Publikace se soupisovým katalogem předmětů z muzejních i soukromých sbírek v České republice (včetně reprodukcí významných děl ze zahraničních sbírek) představuje sledované, často také rozporuplně interpretované dílo poprvé v celé jeho šíři.

Vydalo UPM ke stejnojmenné výstavě, konané v UPM ve dnech 22. dubna – 14. června 2009.

autor koncepce, editor: Helena Brožková
texty: Helena Brožková, Jaroslav Šůla, Eva Rydlová
vydání: české s anglickým a německým resumé
grafický design: Lucie Vlachová, Johan Vlach, MiniMax studio
formát: 25,5 x 21 cm, vazba brožovaná
počet stran: 236
počet reprodukcí: 212
náklad: 800 ks
ISBN: 978-80-7101-071-5
cena: 760,-Kč

Skleněný expres Stockholm – Praha

Publikace připomíná nejlepší díla švédského sklářství 20. století. Švédsko a Českou republiku spojuje dlouhodobá tradice spolupráce a ovlivňování v oblasti tvorby průmyslového i ateliérového skla. Publikace se soustředí také na dokumentaci společných trendů ve skle 20. století.

Vydalo Smålands museum – Swedish Glass Museum a UPM ke stejnojmenné výstavě, konané v UPM ve dnech 17. prosince 2009 – 28. února 2010.

autoři koncepce publikace a textů: Gunnel Holmér, Milan Hlaveš

editor: Milan Hlaveš

vydání: česko-anglické

grafický design: Johan Vlach, MiniMaxstudio

formát: 25,5 x 21 cm, brožovaná vazba

počet stran: 52

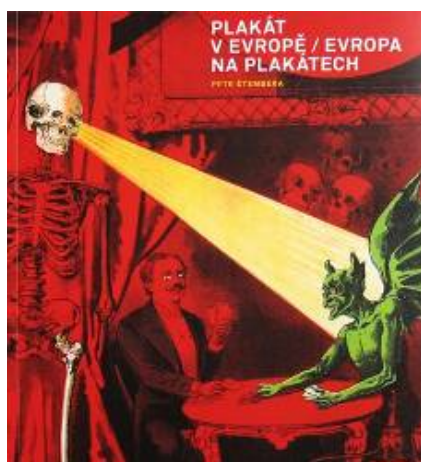
počet reprodukcí: 43

náklad: 600 ks

ISBN: 978-80-7101-082-1

cena: 170,-Kč

Plakát v Evropě / Evropa na plakátech

První část publikace seznamuje s plakáty z přelomu 19. a 20. století – období slohového proudu, který Vídeň nazývala secesí, Paříž a západní Evropa Art Nouveau a z Německa je známý jako Jugendstil. Tyto plakáty pocházejí z Paříže či Vídně, ale i z dalších měst v Belgii, Německu a Itálii. Druhá část publikace dokumentuje modernu dvacátých a začátku třicátých let 20. století ve Francii, Holandsku, Německu, Itálii a Maďarsku, kterou doplňují plakáty masové pop-kultury té doby. Vedle plakátů k výstavám a různým zábavným akcím se objevují turistické plakáty a reklamní plakáty na předměty masové spotřeby, i poměrně kuriózní záležitosti.

Vydala Pražská edice ve spolupráci s UPM a Archivem hl. města Prahy ke výstavě Evropský plakát konané v Clam-Gallasově paláci v Praze ve dnech 28. dubna – 6. června 2009.

text: Petr Štembera

vydání: české, anglické resumé

grafický design: Štěpán Malovec

formát: 22 x 20 cm, měkká vazba

počet stran: 84

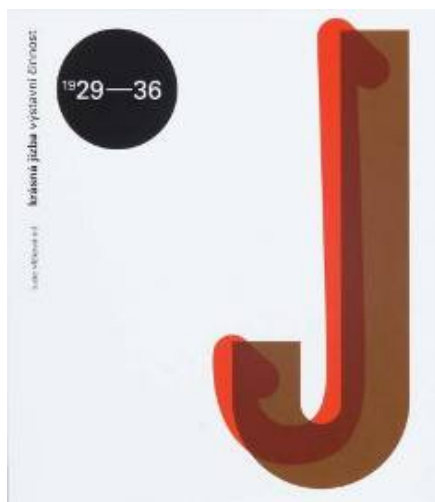
reprodukce: 64

ISBN: 978-80-86239-17-0

cena: 235,- Kč

Krásná jizba. Výstavní činnost v letech 1929–1936

Obálka knihy, grafický design Štěpán Malovec

Působení Krásné jizby, jedné z klíčových kulturních institucí meziválečného Československa, se vztahovalo nejen k produktovému designu a kultuře bydlení, ale stejnou měrou i k umění volnému. Výstavní činnost Krásné jizby měla v dobovém kontextu nepřehlédnutelné místo jak množstvím uspořádaných výstav, tak i skladbou zastoupených oblastí tvorby a autorů, mezi kterými nechyběly nejvýraznější osobnosti umělecké scény. Publikace dokumentuje výstavní činnost Krásné jizby s ohledem na kritické reference a společenský dosah výstav. Karikatura, grafický design, fotografie a plastika jsou zpracovány v samostatných kapitolách. Publikaci doplňuje webová prezentace (<http://krasna-jizba.webnode.cz/>).

Vydalo UPM. Výzkum a realizaci publikace financovala Grantová agentura ČR v rámci projektu Výstavní činnost Krásné jizby 1928–1938 a její dobová kritická reflexe, GAČR 408/08/1385.

editor: Lucie Vlčková

autoři textů: Mariana Holá, Lenka Pastyříková, Alice Řiháčková, Petr Štembera, Lucie Vlčková

vydání: české

grafický design: Štěpán Malovec

formát: 21 x 18 cm, brožovaná vazba

počet stran: 192

počet ČB reprodukcí: 120

náklad: 300 ks

ISBN: 978-80-7101-083-8

cena: 280,-Kč

Cizojazyčné publikace vydané k výstavám UPM v zahraničí

Una ventana en Praga. Josef Sudek. Fotografías de los años cincuenta

Výstavní katalog vydaný ve španělštině je zaměřen převážně na Sudkovy fotografie Prahy z padesátých let 20. století s důrazem na téma Noci. Nokturna jsou doplněna panoramatickými pohledy na historické centrum, snímky z každodenního života města, záběry z autorova ateliéru a zátišími. Přílohu katalogu tvoří skládačka s úvodním textem výstavy a seznamem exponátů.

Katalog vydalo Círculo de Bellas Artes, Madrid, ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým museem v Praze ke stejnojmenné výstavě konané v Sala Minerva, Madrid ve dnech 19. února – 17. května 2009 za podpory Českého centra v Madridu.

texty: Juan Manuel Bonet, Jan Mičoch, Bernard Plossu

vydání: španělské

grafický design: Estudio Joaquín Gallego

vazba: 22 x 22 cm, brožovaná

počet stran: 106

počet reprodukcí: 66

náklad: 1000 ks

ISBN: 978-84-87619-54-0

Tschechische Fotografie des 20. Jahrhunderts

Publikace Vladimíra Birguse a Jana Mlčocha představuje jednotlivé směry a trendy fotografického umění od počátku století (piktorialismus, dokumentární a reportážní fotografii), přes moderní fotografické směry ve dvacátých letech, surrealistické experimenty, poetismus, dále poválečnou reportážní a dokumentární fotografii, výtvarnou fotografii a její dílčí směry (happening, land art, konceptuální umění, body art) až po inscenovanou a portrétní fotografii konce 20. století.

Ve výběru je zastoupeno téměř dvě stě autorů, mezi nimi Josef Sudek, František Drtikol, Jaromír Funke, Jaroslav Rössler, Karel Hájek, Václav Jírů, Vilém Reichmann, Jan Reich, Jan Saudek či Josef Koudelka. Snímky zapůjčené z tuzemských i zahraničních sbírek podávají komplexní pohled na fotografii v českých zemích.

Vydala Kunst-und Ausstellungshalle v Bonnu ve spolupráci s Nakladatelstvím Kant a UPM ke stejnojmenné výstavě konané v Kunst-und Ausstellungshalle v Bonnu ve dnech 13. března – 26. července 2009.

autoři koncepce: Vladimír Birgus a Jan Mlčoch

texty: Vladimír Birgus a Jan Mlčoch

vydání: německé

grafický design: Vladimír Vimr

formát: 28,5 x 25 cm, pevná vazba

počet stran: 360

počet reprodukcí: 302

náklad: 2500 ks

ISBN: 978-90-86970-96-7

CubiCZmus! Die Dekonstruktion der Moderne in Prag

Anglicko-německý katalog k výstavě připravované pro Postsparkasse ve Vídni je zaměřen na období mezi léty 1910 a 1920 – dobu raného a vrcholného českého kubismu, reprezentovaného nejvýznamnějšími představiteli tohoto směru. Publikace mapuje kořeny kubismu po roce 1900 v souvislosti s vídeňskou modernou (geometrickou secesí), součinností architektů s českými umělci sdruženými ve Skupině výtvarných umělců, s činností družstva Artěl, Pražskými uměleckými dílnami

a Svazem českého díla. Rozebírá teoretické předpoklady tohoto směru a jejich aplikaci ve všech odvětvích praktické činnosti – tvorby nábytku a interiérů, keramiky, skla, prací z kovů a grafiky. Katalog vydalo Wagnerwerk Museum ve Vídni ve spolupráci s UPM ke stejnojmenné výstavě, která se konala ve vstupní hale vídeňské Postsparkasse od 30. června do 29. srpna 2009.

texty: Daniela Karasová, Peter Heiko
vydání: anglicko-neměcké
formát: 29,6 x 24 cm, měkká vazba
počet stran: 112
počet reprodukcí: cca 120
náklad: 1000 ks
ISBN 978-320001564-7

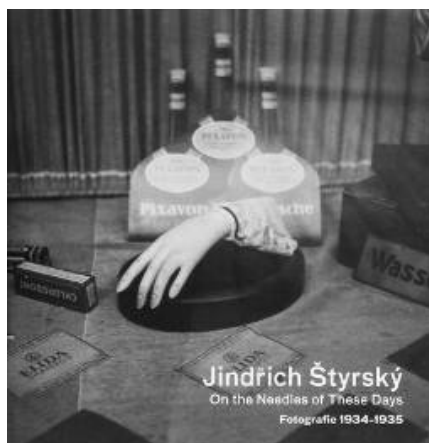
Artěl 1908–1936

Tsjechisch kubisme in het dagelijks leven / Czech Cubism in Daily Life

Publikaci připravilo Design museum Gent ve spolupráci Uměleckoprůmyslové museum v Praze ke stejnojmenné výstavě, konané v Gentu ve dnech 31. října 2009 – 7. února 2010.
autor koncepce výstavy: Jiří Fronek

autoři textů: Helena Brožková, Jiří Fronek, Konstantina Hlaváčková, Daniela Karasová, Helena Koenigsmarková, Marie Míčová, Petra Matějovičová, Jiří Nimrichter, Michal Stříbrný, Eva Uchalová, Lucie Vlčková
vydání: vlámsko-anglické
grafický design: Voilá, Gent
formát: 29,7 x 21,1 cm, brožovaná vazba
počet stran: 48
počet reprodukcí: 24
náklad: 1000 ks

Jindřich Štyrský. On the Needles of These Days. Fotografie 1934–1935

Jindřich Štyrský (1899–1942) patřil ve 20. letech k nejvýraznějším členům skupiny Devětsil. S malířkou Toyen žil několik let v Paříži, po návratu do Prahy mimo jiné pracoval v Osvobozeném divadle a vydával Erotickou revue a Edici 69. Roku 1934 se s několika dalšími přáteli podílel na založení Skupiny surrealistů v ČSR. Jeho fotografické cykly Muž s klapkami na očích, Žabí muž (oba 1934) a Pařížské odpoledne (1935) zachycují zdánlivě banální témata z každodenního života, v mnoha případech se ale jedná o předměty staré, poškozené a tlející. „Realita se mu stává mučivým a krutým fantomem...“, napsal o Štyrském Karel Teige. Publikaci vydalo Fotomuseo Giuseppe Panini v Modeně a Fondazione Cassa di Risparmio di Modena ve spolupráci s UPM ke stejnojmenné výstavě konané v Modeně ve dnech 12. prosince 2009–28. února 2010.

autoři koncepce publikace a textů: Jan Mlčoch, Lucie Vlčková
vydání: italské
grafický design: Anniversary Books – Modena
formát: 21,4 x 20,9 cm, vazba brožovaná
počet stran: 60, reprodukcí: 106
ISBN: 978-88-88950-15-0

Práce s veřejností

Činnost PR manažera se soustředila na přípravu veškerých podkladů pro tiskové materiály v souvislosti s výstavami, informování novinářů o tiskových konferencích, výstavách, příprava press release: tiskové zprávy, cd s fotografiemi, doprovodné programy a další informace, informování mediálních partnerů o možné prezentaci na TK.

PR manažerka Jana Ulipová zavedla elektronickou formu čtvrtletního přehledu akcí v UPM, rozvinula spolupráci s mediálními partnery muzea (novým mediálním partnerem UPM se stal DesignMagazin.cz nejčtenější internetový časopis o designu v ČR), novým partnerem se stala společnost IMM Media, jenž prezentuje UPM ve spotech na obrazovkách na zadních sedadlech pražských taxi a v autobusech Středočeského kraje.

Pokračovala spolupráce s partnery: Art & Antiques, Czechdesign.cz, Radio1, Český rozhlas, DesignMagazin.cz, DesiGnGuide.cz, Pragueout.cz, The Prague Post, Umění a Řemesla.

Mimo to se muzeum zapojilo do regionální akcí: Cool Tour Linky, Ledová Praha, festivalu Oslavy Prahy a i letos se zúčastnilo Pražské muzejní noci.

Pravidelně se vkládají informace o aktuálních výstavách na webové portály: kudyznudy.cz (pragueeventscalendar.cz), kulturnet.cz, akce.cz, nepropasni.cz, saatchi-gallery.co.uk. Na portálu wikipedia.org byla UPM, všem jeho pobočkám a letního festivalu Hračkobraní vytvořena prezentace v českém a anglickém jazyce, založen profil Museum Of Decorative Arts in Prague a Josef Sudek Gallery na www.saatchi-gallery.co.uk, informace o UPM na www.lonelyplanet.com.

Pokračovala příprava podkladů pro řádkovou inzerci v kulturních přehledech (Česká kultura; Co, kdy, kde v Praze; Přehled kulturních pořadů v Praze. Mimo to se pravidelně se zasílají informace o aktuálním programu UPM na oficiální weby MKČR a czech.cz a pořádají soutěže o volné vstupenky do UPM na portálu kudyznudy.cz, Dobré ráno (Česká televize), Umění a Řemesla, Radio 1, časopis Kulturní pecka atd.

PR manažerka zintenzivnila práce s novináři hlavně při zajišťování rozhovorů s pracovníky UPM, zajištění požadovaných informací a fotografií, informování novinářů a veřejnosti o současných a budoucích výstavách, edukativní a ediční činnosti čtvrtletníkem *Podzim v UPM a Zima v UPM* (v elektronické formě), spolupráce s pořadem Českého rozhlasu Vltava – Řeč věcí, s časopisem Sanquis. Mimo to byl aktualizován a doplněn seznam novinářů, podařilo se domluvit 5% slevu na veškeré tiskoviny vyrábějící se ve společnosti Carter bez jakýchkoliv dalších závazků, spolupráce s Národní a Městskou knihovnou, které distribuují zdarma letáky UPM, nové letáky pro stálou expozici v ČJ, FR a AJ, volné vstupenky do stálé expozice, kustodů, ochranky, recepce a obchodu o všech akcích UPM.

Marketing

Do oblasti marketingu, péče o návštěvníky, prodeje zboží a evidence prodaných vstupenek byla nově přesunuta agenda poskytování podkladů pro reprodukování sbírkových předmětů od tuzemských žadatelů. Mimo tuto činnost došlo k zintenzivnění nabídky publikací účastí na prodejních výstavách a veletrzích pořádaných v souvislosti s Designblokem 2009 a na FF UK v předvánočním období. Knihy byly také opakovaně nabízeny do prodeje distributorům, kteří si některé tituly vzali do komisního prodeje. Byla pozměněna struktura vstupného do UPM tak, aby vstupné do stálé expozice umožnilo jako bonus prohlídku výstavy, tímto opatřením stoupl výnos ze vstupného této kategorie přibližně o 10% (vzhledem k předchozímu roku), celkově však výnos ze vstupného poklesl vlivem nižšího prodeje vstupenek na výstavě a poklesem turistů v Praze.

V souvislosti s výstavou CubiCZmus ve Vídni a reprízou výstavy Artěl v Gentu byly dodávány i repliky předmětů ze sbírek UPM na prodej v zahraničních muzeích.

Ukázka sortimentu prodejny v UPM – repliky z produkce Artělu.

Celkový přehled návštěvnosti UPM a přehled návštěvnosti výstav je uveden v úvodu u výstav.

Personálie

PR manažerku Markétu Pravdovou, která odešla na mateřskou dovolenou, nahradila Jana Ulipová.

10/ Knihovna UPM

Počet návštěvníků a čtenářů se ustálil na zhruba na 5 tisících, počet výpůjček oproti loňskému roku mírně stoupl (okolo 22 tisíc). Rychle narůstá počet uživatelů, kteří využívají internet k přístupu ke službám knihovny.

Zájemci o odbornou literaturu vyhledávají potřebné informace prostřednictvím on-line katalogu nebo hledají v katalogu Virtuální umělecké knihovny či prostřednictvím oborové brány ART. Oborová brána ART zaznamenala téměř 120 tisíc přístupů, tedy o 30 tisíc přístupů více oproti loňskému roku. Snadný přístup k informacím o fondech knihoven v souborném katalogu vede ke trvalému zvyšování počtu žádostí o meziknihovní výpůjční službu. Častější jsou také žádosti především o faktografické informace, adresované přímo knihovně nebo prostřednictvím služby „Ptejte se knihovny“, kde je Knihovna UPM garantem za informace z oblasti výtvarného umění. Pracovníci knihovny zodpovídají i přímé dotazy prostřednictvím elektronické pošty. Služba dodávání dokumentů elektronickou poštou, kterou poskytujeme prostřednictvím VPK a pracovníkům UPM zaznamenala jistou stagnaci, protože dodržováním autorského zákona a úpravou poplatků za tuto službu na úroveň Evropské unie, je pro řadu uživatelů ve srovnání s klasickým kopírováním příliš drahá.

Na nákup knih a časopisů bylo vynaloženo o zhruba stejně finančních prostředků jako v loňském roce, tedy 411 000 Kč. Z prostředků celoustavního grantu bylo nakoupeno knih za více než 45 tisíc korun. Byly předplaceny databáze EBSCO a Art Full Text. Nákup publikací tvoří necelých 19% ročního přírůstku. Největší podíl, více než polovinu ročního přírůstku, 62%, jsou dary. Výměnou bylo získáno 17,3 % ročního přírůstku. Hodnota výměny činila 95 793,- Kč, čistý zisk představoval 1243,- Kč.

Zbytek ročního přírůstku – 1,8 % je tvořen publikacemi získanými za reprodukční práva nebo za zápůjčky muzejních předmětů na výstavu. Knihovna má ke dni 31. 12. 2009 174 595 .knihovních jednotek.

Knihovna získala na rok 2009 2 granty z programu VISK MK ČR v celkové hodnotě 216 tisíc Kč. Bylo to na zpětné zpracování knižního fondu a na digitalizaci časopisu *Československý architekt*, *Architekt SIA* a *Architekt*. Oba granty podporují víceleté projekty knihovny (Zpracování knižního fondu Knihovny UPM do elektronické databáze a Digitalizace architektonických časopisů z 1. poloviny 20. století).

Bylo zrevidováno 16 614 svazků z knižního fondu (výstavních katalogů se signaturou XXIC a KC).

Pokračuje spolupráce s ostatními knihovnami. Knihovna UPM dodává pravidelně své záznamy do Souborného katalogu ČR (letos 7866 záznamů). Aktivně buduje virtuální uměleckou knihovnu a spolupracuje na budování oborové informační brán Umění a architektura ART. Do projektu je zapojeno již devět knihoven a dá se čekat, že přibudou další knihovny, i zahraniční. Vzájemná spolupráce je již samozřejmostí, protože přispívá k lepší informovanosti o fondech, umožňuje přebírání záznamů a tím přispívá k větší efektivitě práce.

V knihovně vykonávaly praxi studentky Institutu informačních studií FF UK. Pracovnice knihovny se aktivně účastnily knihovnických akcí, na kterých měly tři odborné příspěvky s prezentacemi (na konferenci Inforum a na semináři muzejních knihoven a v UPM.) Napsaly čtyři články do odborného tisku (V časopisech *Čtenář*, *Věstník AMG* a e-časopis *Ikaros*). Pracovaly též v různých komisích, např. v komisi MK pro Vědu a výzkum, a v komisi MŠ 1, v Expertní radě pro Souborný katalog, v Komisi pro věcné zpracování.

11/ Zpráva o finančním hospodaření za rok 2009

Výsledky vnitřních a vnějších kontrol

Ve Smyslu zákona č.320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a prováděcí vyhlášky č. 416/2004 Sb., se uskutečnily kontroly dle plánu vnitřních kontrol. V 1. čtvrtletí byla provedena kontrola roční uzávěrky za rok 2008 a kontrola skladového hospodářství. Ve 2. čtvrtletí byla kontrolní činnost zaměřena na příjmovou část rozpočtu, na činnosti, které by mohly být v rozporu se zakládací listinou. Proběhla také kontrola předpisu protikorupčních opatření a jeho dodržování. Ve 3. čtvrtletí byla kontrolní činnost zaměřena na evidenci sbírkových předmětů a stav zápisů (DEMUS). Ve 4. čtvrtletí byla kontrolována činnost spojená s vývozy předmětů kulturní hodnoty. Nedostatky nebyly zjištěny.

Od 20. 10. 2008 do 21. 1. 2009 probíhala kontrola pracovníků NKÚ. Kontrole bylo podrobeno hospodaření Uměleckoprůmyslového musea v Praze s majetkem státu, s příspěvkem na provoz a s finančními prostředky poskytnutými na program Rozvoj a obnova materiálně-technické základny za rok 2005 až 2007. Při kontrole nebyly zjištěny jiné činnosti UPM, které by měly být sledovány odděleně od hlavní činnosti. Nebyl zjištěn případ, kdy by rozpočet a jeho úpravy zahrnoval náklady a výnosy nesouvisející s poskytovanými službami, které jsou předmětem hlavní činnosti (tj. péče o sbírky a jejich prezentace).

Bylo prověřeno na vzorku dokladů, že prostředky státního rozpočtu byly použity pouze v příslušném rozpočtovém roce k účelům, na které byly určeny zákonem o státním rozpočtu. Nebyly zjištěny případy poskytování peněžitého plnění ve vztahu ke zřizovateli MK.

Kontrole bylo podrobeno dodržování obecně závazných právních předpisů v oblasti hospodaření s majetkem státu, se kterým UPM hospodaří, nabytí majetku, jeho využití, péče o zachování majetku, pohledávky, vyřazování majetku (pořizování, zhodnocování a vyřazování majetku, včetně řešení nepotřebného majetku).

Dále bylo kontrolováno hospodaření s pohledávkami a závazky hospodaření se zásobami, včetně porovnání tržeb za prodané zboží a zůstatku na zásobách. Předmětem kontroly bylo také hospodaření s prostředky systémových a individuálních dotací a účelových prostředků poskytnutých v rámci dotace na provoz (prostředky státního rozpočtu účelově určené na jmenovité úkoly a akce v rámci systémové nebo individuální dotace – ISO, VISK, kulturní aktivity, věda a výzkum). Samostatnou položkou kontroly bylo hospodaření s příspěvkem na provoz, zejména náklady na nákup materiálu a mzdové náklady a ostatní osobní náklady. Součástí kontroly bylo zjistit úplnost a průkaznost zaúčtování kontrolovaných nákladů, dodržování věcné a časové souvislosti u nákladů (náklady příštích období, příjmy příštích období, dohadné účty pasivní kontrola účtování kurzových rozdílů). Tvorba a čerpání peněžních fondů: Fond reprodukce majetku – účet 916, Fond rezervní – účet 914. Velká pozornost ze strany kontrolních orgánů byla věnována náhradě škody za odcizené šperky, kde se kontroloři domnívali, že UPM nepostupovalo v souladu se zákonem o dani z příjmu a mělo tyto prostředky zdaňovat. Z neekonomické činnosti se kontroloři zaměřili na: vedení sbírkové evidence tj. akvizice (nákupy sbírkových předmětů); výpůjčky sbírkových předmětů, vč. vývozu sbírek do zahraničí; inventarizaci, ochranu a zabezpečení sbírek.

Mimo nálezu NKÚ ve věci odcizených šperků byly UPM vytknuty nedostatky spíše administrativního charakteru (ocenění pozemků, vykazování pracovní doby, v době kontroly nedoložení pojistné smlouvy k části majetku).

V návaznosti na kontrolu provedenou pracovníky NKÚ proběhlo mezi UPM a Finančním úřadem pro Prahu 1 vytykácí řízení zaměřené na zdanění náhrady škody za odcizené šperky. Součástí vytykácího řízení byla kontrola hospodaření UPM v roce 2006. Toto vytykácí řízení potvrdilo, že UPM ve způsobu zdanění příjmu za odcizené šperky postupovalo v souladu se zákonem.

Ve 3. čtvrtletí byla zahájena kontrola MK ČR zaměřená na kontrolu hospodaření, právní předpisy, veřejné zakázky a smluvní vztahy. Do termínu uzávěrky za rok 2009 nebyly závěry kontroly známy.

V průběhu května 2009 proběhla kontrola z Všeobecné zdravotní pojišťovny. Ze závěrů kontroly nevyplývaly žádné nedostatky a ani nápravná opatření.

V návaznosti na tyto kontroly je předkládána na MK ČR zpráva vnitřního auditora.

Bezúplatný převod majetku v roce 2009 nebyl realizován.

Rozpočtové úpravy a zapojení mimorozpočtových zdrojů a prostředků

V roce 2009 provedl Ekonomický odbor MK ČR 17 úprav rozpočtu a jedno oznámení o uvolnění finančních prostředků. Z toho tři úpravy byly provedeny bez nároku na navýšení dotace.

Oblast činnosti	počet úprav	provozní prostředky	investiční prostředky
		tis. Kč	tis. Kč
Věda a výzkum	2	4716	
Tuzemské a zahraniční kulturní aktivity	3	910	
Program VISK	1	459	
Úpravy limitu mzdových prostředků	4	1859	
ISO	3	700	450
Navýšení dotace na provoz	1	70	
Individuální dotace	3	899	11.410

Čerpání provozní dotace a prostředků na vědu a výzkum bylo rovnoměrné. Účelové prostředky byly čerpány v převážné míře až ve 2. polovině roku.

V rámci účelové podpory vědy a výzkumu byly od GA ČR poskytnuty finanční prostředky ve výši 162 tis. Kč na dokumentaci a zhodnocení výstavní činnosti Krásné jizby a její dobové kritické reflexe v rámci projektu PhDr. Lucie Vlčkové.

Hospodářský výsledek

Náklady Uměleckoprůmyslového muzea v roce 2009 činily 70.693.466,74 Kč.

Výnosy pak byly 70.693.466,74 Kč. Byl dosažen vyrovnaný hospodářský výsledek.

Tento hospodářský výsledek byl dosažen zapojením všech příjmových a výdajových položek rozpočtu, zejména pak využitím vlastního rezervního fondu a fondu reprodukce. Z důvodu nedostatečného krytí finančních prostředků na fondu reprodukce byla využita možnost snížení odpisů v běžném roce o 1.031.081,23 Kč.

V porovnání s předchozími lety došlo v roce 2009 k poklesu u příjmů ze vstupného a prodaného zboží a z úroků u termínovaného vkladu. Naproti tomu příjmy z výstavní činnosti jsou v porovnání s rokem 2008 o 474 tis. vyšší. Ty však jsou kompenzovány vyššími výdaji. Rozpočtované výdaje byly překročeny zejména za energie, kde ke značnému nárůstu došlo zejména ve čtvrtletí u elektřiny a plynu o 637 tis. Kč. Nákup sbírkových předmětů byl kryt z rezervního fondu (z vázaných finančních prostředků za odcizené šperky). U většiny rozpočtovaných výdajových položek nedošlo z důvodu úspor k překročení. Překročení prostředků určených na platy bylo ve výši 300.349 Kč pokryto z fondu odměn. Nemalé finanční prostředky byly v průběhu roku vynaloženy za platby spojené s přípravou sbírkových předmětů na stěhování z hlavní budovy UPM.

Rozklad příjmů a výdajů

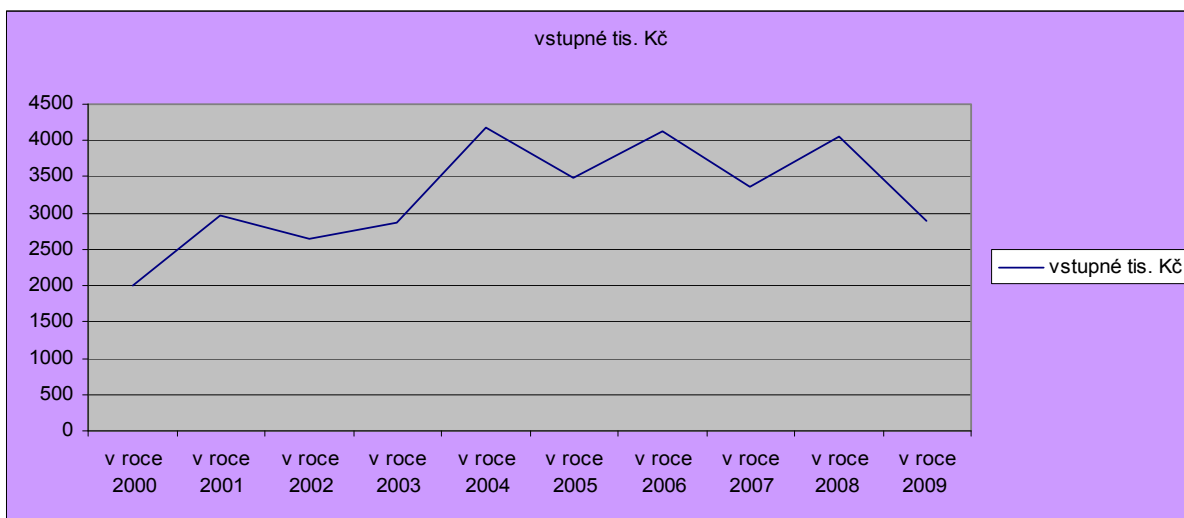
Pokles příjmů za osvědčení k vývozům pokračuje:

Osvědčení k vývozům

	tis. Kč
v roce 2000	435
v roce 2001	305
v roce 2002	294
v roce 2003	214
v roce 2004	213
v roce 2005	256
v roce 2006	285
v roce 2007	241
v roce 2008	150
v roce 2009	86

Celkové vstupné

	tis. Kč
V roce 2000	2010
V roce 2001	2961
V roce 2002	2638
V roce 2003	2857
V roce 2004	4171
V roce 2005	3488
V roce 2006	4128
V roce 2007	3374
V roce 2008	4061
V roce 2009	2896

U příjmů ze vstupného se projevila dvouletá perioda pořádání návštěvnický úspěšných výstav. V letech 2004, 2006 a 2008 se uskutečnily divácky atraktivní výstavy. Do příjmů ze vstupného se v roce 2009 promítl pokles návštěvnosti zejména u zahraniční klientely.

V roce 2007 a 2009 došlo k poklesu z příjmu za reprodukce exponátů pro publikační účely, neboť nakladatelství raději kompenzovala výnos z poskytování podkladů pro reprodukování publikacemi, které slouží na výměnu titulů knihovně UPM:

Reprodukční práva

	tis. Kč
v roce 2000	145
v roce 2001	331
v roce 2002	227
v roce 2003	235
v roce 2004	259
v roce 2005	189
v roce 2006	166
v roce 2007	24
v roce 2008	261
v roce 2009	107

Nájem a služby spojené s pronájmem

v roce 2002	400
v roce 2003	403
v roce 2004	557
v roce 2005	752
v roce 2006	741
v roce 2007	888
v roce 2008	865
v roce 2009	880

Pohonné hmoty

	tis. Kč
v roce 2001	137
v roce 2002	105
v roce 2003	86
v roce 2004	100
v roce 2005	114
v roce 2006	106
v roce 2007	100
v roce 2008	114
v roce 2009	98

V nákladech na nákup knih se projevuje výměna publikací získaných za podklady pro reprodukování:

knihy	tis. Kč
v roce 2002	382
v roce 2003	662
v roce 2004	365
v roce 2005	409
v roce 2006	407
v roce 2007	388
v roce 2008	404
v roce 2009	378

ostatní spotřební materiál	tis. Kč
v roce 2001	777
v roce 2002	839
v roce 2003	818
v roce 2004	860
v roce 2005	1083
v roce 2006	908
v roce 2007	964
v roce 2008	714
v roce 2009	751

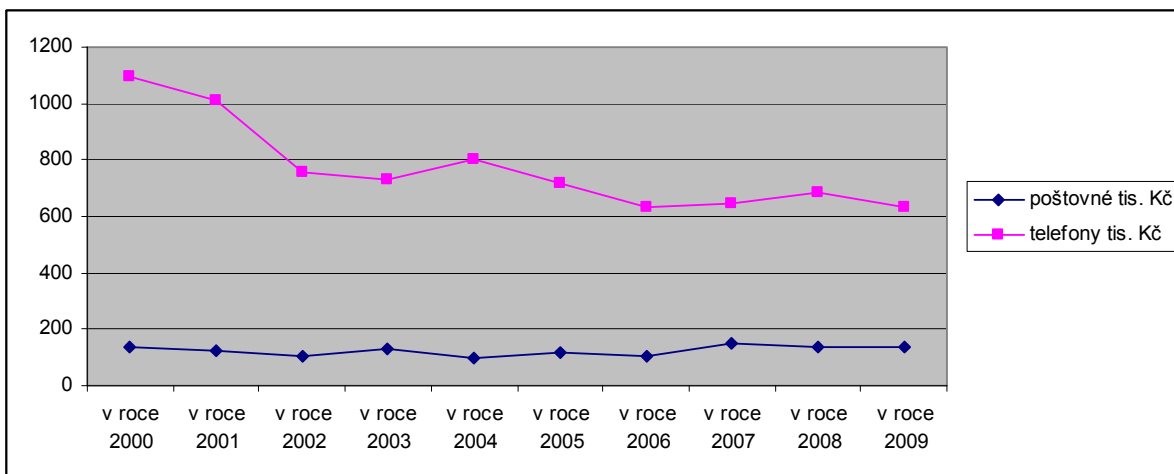
Od roku 2007 jsou náklady na opravu a údržbu počítačů sledovány samostatně.
V roce 2009 bylo zde vynaloženo 1.524 tis. Kč:

Opravy strojů	
	tis. Kč
v roce 2000	571
v roce 2001	539
v roce 2002	487
v roce 2003	813
v roce 2004	1055
v roce 2005	1504
v roce 2006	2232
v roce 2007	570
v roce 2008	850
v roce 2009	732

Oprava a údržba budov

	tis. Kč
v roce 2000	7352
v roce 2001	2207
v roce 2002	136
v roce 2003	576
v roce 2004	10754
v roce 2005	2901
v roce 2006	573
v roce 2007	951
v roce 2008	847
v roce 2009	1113

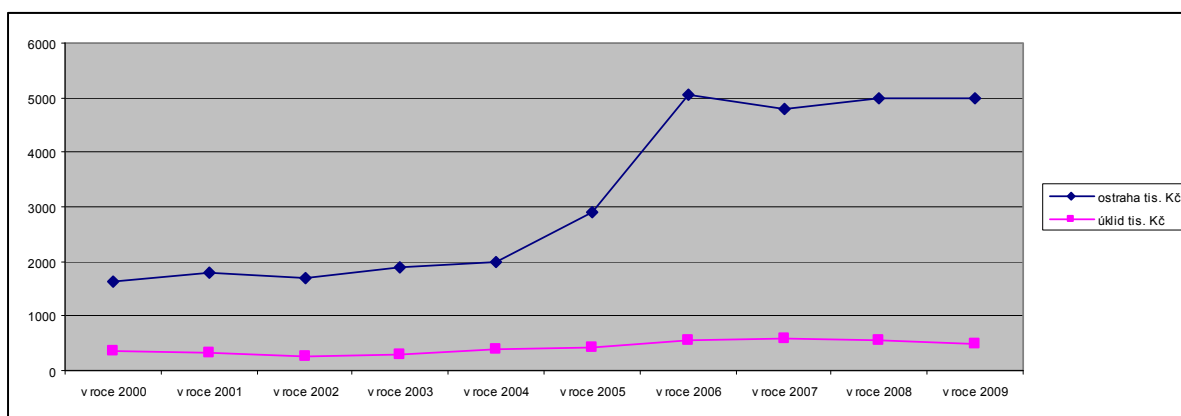
	poštovné	telefony
	tis. Kč	tis. Kč
v roce 2000	137	1096
v roce 2001	122	1008
v roce 2002	102	759
v roce 2003	130	728
v roce 2004	98	805
v roce 2005	115	718
v roce 2006	107	633
v roce 2007	151	647
v roce 2008	138	682

Ostraha UPM

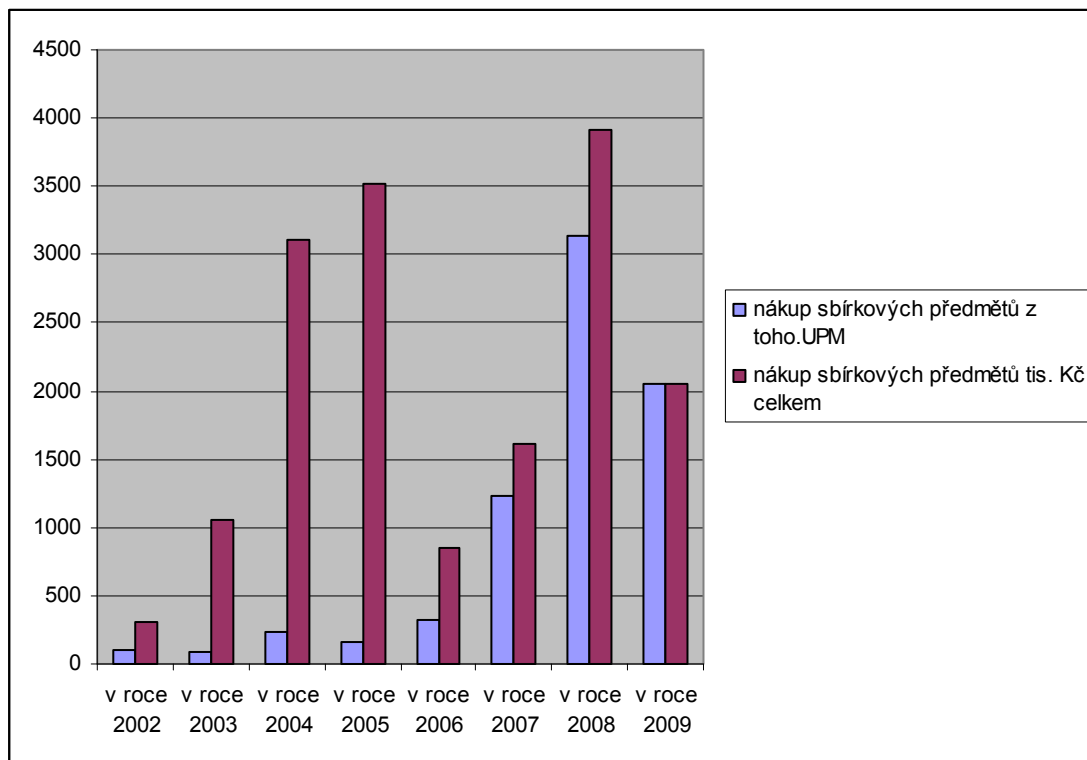
Nárůst výdajů za ostrahu od roku 2006 je dán zabezpečením dozoru expozice dodavatelským způsobem.

	ostraha tis. Kč	úklid tis. Kč
v roce 2000	1634	353
v roce 2001	1779	341
v roce 2002	1687	274
v roce 2003	1887	289
v roce 2004	1976	382
v roce 2005	2896	418
v roce 2006	5062	557
v roce 2007	4787	571
v roce 2008	4988	561
v roce 2009	5002	500

Nákup sbírkových předmětů

	tis. Kč celkem	z prostř. UPM
v roce 2002	314	109
v roce 2003	1052	90
v roce 2004	3111	233
v roce 2005	3520	161
v roce 2006	846	326
v roce 2007	1607	1232
v roce 2008	3915	3142
v roce 2009	2057	2057

V roce 2009 se neuskutečnily nákupy z dotace MK ČR.

Od roku 2008 je nákup sbírkových předmětů hrazen v převážné míře čerpáním z rezervního fondu z pojistné události. Nižší čerpání v roce 2009 je dáno pozdním termínem konání nákupní komise.

Odpisy	tis. Kč
v roce 2000	4856
v roce 2001	6785
v roce 2002	3777
v roce 2003	4065
v roce 2004	3725
v roce 2005	5110
v roce 2006	5223
v roce 2007	5285
v roce 2008	5427
v roce 2009	4609

Z důvodu nedostatečného krytí finančních prostředků na fondu reprodukce byla využita možnost snížení odpisů v běžném roce o 1.031.081,23 Kč

Rozbor zaměstnanosti a čerpání mzdových nákladů

Ostatní osobní náklady

limit MK ČR celkem	744000
vyčerpáno celkem	812179
přečerpáno	68179
kryto – mimorozpočtové zdroje	68419
GA ČR	20000
Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland GmbH	41819
Nadace Forum 2000	6600
VISK (nedočerpání)	240

Platy

	Kč	
limit MK ČR celkem	24954000	
vyčerpáno celkem	25276348	
přečerpáno	322349	
Fond odměn	300349	
GA ČR – PhDr. L. Vlčková	22000	
Rozpis finančních prostředků přidělených MK ČR		
	Kč	
Provoz platy	upravený rozpočet	22557000
	vyčerpáno	22857349
	kryto z fondu odměn	300349

Mzdové prostředky z fondu odměn byly vyplaceny zaměstnancům UPM za podíl na přípravě náročných výstav v roce 2009.

	Kč	
Provoz OON	upravený rozpočet	509000
	vyčerpáno	509000

	Kč	
Institucionální grant OON	upravený rozpočet	110000
	vyčerpáno	110000
	Kč	
Institucionální grant platy	upravený rozpočet	2397000
	vyčerpáno	2397000

	Kč	
VISK 5 OON	rozpočet	125000
	vyčerpáno	124760
	odvody z DPČ	240

Překročený limit u platů zaměstnanců byl kryt z mimorozpočtových zdrojů GA ČR na dokumentaci a zhodnocení výstavní činnosti Krásné jizby v letech 1928–1938 v rámci projektu PhDr. L. Vlčkové a z fondu odměn.

Překročení OON bylo kryto s finančních prostředků poskytnutých GA ČR (projekt PhDr. Vlčkové) a z prostředků poskytnutých na zajištění výstav od Nadace Forum 2000 a od Kunst und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, GmbH.

Limit počtu zaměstnanců byl dodržen. Tento limit i celkový limit na platy je obtížné dodržet, vzhledem ke skutečnosti, že pro udržení kvalitního standardu služeb naší instituce je nezbytné zaměstnávání

pracovníků ve vyšších platových třídách a stupních. Také vzrůstají pracovní nároky při přípravě obou investičních projektů.

Rezervní fond MK ČR

RF nebyl v r. 2009 využit.

Účast na programech mezinárodních institucí

Osoby	název konference	místo konání	Kč
PhDr. M. Hlaveš	konference ICOM GLASS	Portugalsko	10.137,-
PhDr. K. Hlaváčková	zasedání – textilní sekce	Francie	7.154,-
PhDr. E. Uchalová	zasedání – textilní sekce	Francie	7.154,-

UPM je od roku 1991 členem mezinárodní organizace ICOM a platí členský příspěvek prostřednictvím českého výboru ICOM, legitimace ICOM umožňuje volný vstup držitelům do muzeí na celém světě, stejně jako členství umožňuje rozvíjení profesních kontaktů. Pracovníci UPM jsou aktivní v několika odborných komisích a zúčastňují se ročních zasedání. Na jejich účast na konferencích přispívá i český výbor.

Zahraniční služební cesty

Zahraniční cesty v roce 2009 byly spojeny především s výstavami, které UPM připravilo či plánuje, většinou jsou hlavní náklady neseny partnerskou stranou. Vzhledem k připravované rekonstrukci hlavní budovy a stavbě nového depozitáře byly další zahraniční služební cesty zaměřeny i na vybavení depozitářů a uložení sbírkových předmětů.

Srovnání výše prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu a z rezervního fondu

Provozní prostředky tis. Kč

	k 31. 3. 2009	k 30. 6. 2009	k 30. 9. 2009	k 31. 12. 2009
Dotace				
provozní dotace	11694	23389	36293	48708
věda a výzkum		1450	2275	4716
kulturní aktivity		760	760	910
VISK			261	459
ISO		92	428	700
historická budova UOM				899
celkem	11694	25691	40017	56392

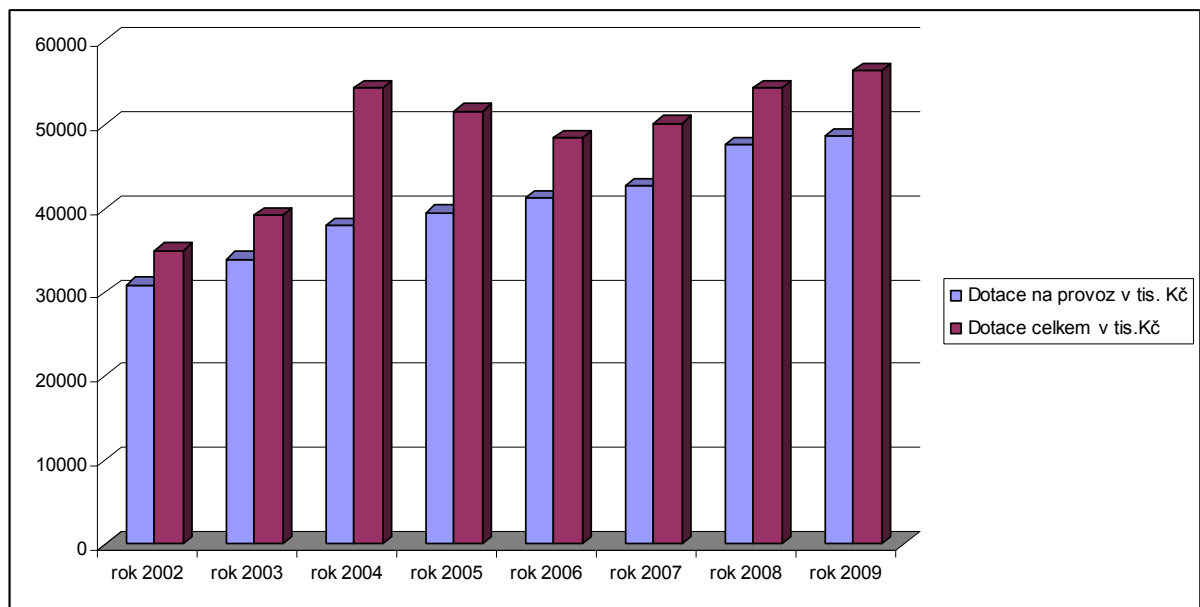
Investiční prostředky tis. Kč

Dotace	k 31.3.2009	k 30.6.2009	k.30.9.2009	k 31.12.2009
ISO			40	450
centrální depozitář		551	1477	2199
historická budova UPM			1968	4353
celkem	0	551	3485	7002

Čerpání provozních prostředků bylo rovnoměrné. Účelové prostředky byly čerpány po předání a vyúčtování provedených prací.

Období	Dotace celkem v tis.Kč (výkaz)	Dotace na provoz v tis. Kč
rok 2002	35012	30930
rok 2003	39229	33995
rok 2004	54382	38012
rok 2005	51661	39544
rok 2006	48511	41297
rok 2007	50217	42766
rok 2008	54481	47599
rok 2009	56554	48708

Z rezervního fondu MK ČR nebylo čerpáno.

Uměleckoprůmyslové museum v Praze

ulice 17. listopadu 2
110 00 Praha 1

T) +420 251 093 111

F) +420 251 093 296

E) info@upm.cz

W) www.upm.cz

Galerie Josefa Sudka

Úvoz 24, Praha 1

Zámek Kamenice nad Lipou

nám. Čsl. Armády 1, Kamenice nad Lipou, 394 70
zamek.kamenice@upm.cz

UPM – Muzeum textilu v České Skalici

Maloskalická 123, Česká Skalice, 552 03
textilmuz@atlas.cz, www.ceskaskalice.cz